

ÉLETTÜNK

XVII. évf. 5. szám (17. Jahrg. Nr. 5)

Az európai magyar katolikusok lapja

1985 május

HARANGOZÓ FERENC:

Mindszenty József utolsó napjai

Senki sem sejtette, hogy ez a csodálatos élet a végéhez közeledik. Csak ő maga — mikor óvtuk az emberfeletti fáradságtól, amiket 83 évvel a vállán, világjáró útján magára vett, azt mondta: „Így azok beszélhetnek, akiknek még éveik vannak az életből, de nem az, akinek már talán csak napok”. Április vége felé járt az idő a dél-amerikai Bogotában. A város 2500 m fölött fekszik. Az orvosok óvták a magaslati levegőtől és esetleges következményeitől. De őt vitte a szíve az Andok közt élő utolsó magyar felé is.

Bogotában a németek plébániáján lakott. Ez a plébánia rövid időre Kolumbia és a főváros centrumává lett. Ha a fárasztó utakra az ország belsejébe, ha a bérnyújtásokról, pontifikális istentiszteletekről, vagy órák szentbeszédekről, ve-rejtekben megfürödvé hazajött a szállásra, vagy ha este éjfél fogadta szét-szórt magyarjait családostul intette és megáldotta őket, hogy hűek maradjanak Szent István örökségéhez: a hazához, a hithez és édes anyanyelvükhöz, akkor száz sürgöny és telefonkérés várta spanyol, angol vagy francia nyelven, várva és sürgetve a választ, hogy ők is, az idegenek, eljöhettek-e hozzá, találkozhatnak-e vele?

Mégis, másnap korán reggel 6 órakor ébresztette magát. És amikor a titkár bekopogott hozzá, ő már egy szál reverendában ott ült az ágya lábánál és rózsafüzérét morzsolgatta.

Környezete nem tudta megérteni, honnan veszi mindehhez a testi erőit, mert hiszen a kevés pihenésen kívül olyan keveset evett és főleg keveset ivott. Abba is csak szabadkozva egyezett bele, hogy a borotválkozásnál vagy hajmosásnál segítsenek neki. A cipőjét pedig sose engedte befűzni, bármennyire neheze esett is a lehajlás. — Ő magára sosem gondolt.

Így érkezünk a dél-amerikai látogatás végéhez. Április 25-én, az utolsó-előtti napon, belázasodott; amit sosem szokott megenni, éjjel átment a titkárához és kérte, van-e még egy darab ultraraseptilje, ami Venezuelában olyan jót tett neki.

A spanyol orvosnő, aki minden nap gondosan meglátogatta, maga is megkönnyebbülten mondta: „Nagyobb baj nincsen, csak ez a magasság és ez a munkatempó. Ha lekerül a sík vidékre, haza, jó lesz minden.” Gondosan összeállította neki az útravaló gyógyszereket; külön szívorvosságot, amit kért, hogy este pontosan adjam oda neki.

Így indultunk neki a repülőútnak. Venezuelában, Caracasban leszálltunk üzemanyagot felvenni. A bíborost közben bevezették az 1. osztályú váróterembe, ahol Caracas hűséges magyarjai várták, hogy újra láthassák és elbúcsúzhassanak tőle. Mindszenty nagyon fáradt volt és sápadt. Dr. Héger, Caracas tapasztalt magyar orvosa átnézte a spanyol orvos-

nő receptjét, azt helyeselte, csak ő is a szívorvosságra hívta fel a figyelmet, ha esetleg gyengeség vagy szédülés fogná el Mindszentyt. Kunckelné, Fényes Ildikó, aki a caracasi út egyik rendezője volt, arra kért, hogy nagyon vigyázzak a Prímás úrra, mert nagyon-nagyon sápadt.

A magyar kolónia érzékeny búcsút vett a bíborostól, ő az ablak mellett ült, a gépből hosszan áldotta őket. Így repültünk az afrikai Casablanca irányába, a következő leszállóhely felé. A bíboros szokása szerint breviáriumozni próbált, de aztán letett róla, ami még sohasem fordult elő nála. Az ebédet megkóstolta, de semmi se ment le a torkán. Jobb lába hol remegett, hol pedig görcsösen meg-megrándult. Az utasok kö-

sal. Ekkor kért, hogy vezessem az illető helyhez. Nagyon nehezen, szédelegve ment. Nagyon sokáig tartózkodott ott, vagy félórátig.

Ekkor értettem meg: ismételt bántotta őt a vizelet, és ezért állandó biztatás ellenére sem volt hajlandó több folyadékot inni a dél-amerikai útunk folyamán. Mikor visszajött, nem szólt semmit, de láttam, hogy nagyon megkönnyebbült. Megette a tyúklevest is. Nehéz kő esett le szíve mellől. Két óra felé indulunk vissza Európába, Frankfurt felé. Csak odáig bírjuk még ki! — Mikor újra elindultunk, kérte a breviáriumot. Szinte hihetetlen, milyen lelkierejébe került, de elvégezte és lelkiileg is megkönnyebbült. Arról beszélgettünk,

JOSEPHUS CARDINALIS MINDSZENTY
PRIMAS HUNGARIAE
MDCCCXCII — MCMLXXV
VIXIT ET VIVAT PANNONIAE SACRAE

*

EZ A MÁRVÁNYKÓ FEDI MOST — MÍG A FELSZABADULT HAZA
FÖLDJÉBE MEGTERHET — MINDSZENTY JÓZSEF
MARADÉK FORAIT.

SZÜLETETT CSEHIMINDSZENTEN 1892. MÁRCIUS 29-ÉN;
PAPPÁ SZENTELTÉK SZOMBATHELYEN 1915-BEN, NÉGY ÉV
MULVA ZALAEGERSZEG PLÉBÁNOSA, MAJD 25 ÉV MULTÁN VESZPRÉMI
PÜSPÖK; 1945-BEN ESZTERGOMI ÉRSEK, MAGYARORSZÁG
BÍBOROS HERCEGPRÍMÁSA.

HELYTÁLLT ISTENÉRT, EGYHÁZÉRT ÉS SZENVEDŐ NÉPEÉRT.
AZ ELYNYOMÓ HATALOM KÉTSZERT VETETTE FOGSÁGBA;
1949-BEN PEDIG ÉLETFOGYTIGLANI BÖRTÖNRE ÍTÉLTE.
BILINCSEIT 1956-BAN A FELKELT NÉP VERTE LE.
MIUTÁN A SZOVJET ERŐSZAK LEIGÁZTA AZ ORSZÁGOT,
15 ÉVIG AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK BUDAPESTI
KÖVETSEGEN KAPOTT MENEDÉKET.

ENGEDELMESSÉGBŐL VETTE MAGÁRA A SZÁMKIVETÉS NEHÉZ
KERESZTJÉT S AGGASTYÁNKÉNT LETT A VILÁGBAN SZÉTSZÓRT
MAGYARSÁG HŰ PÁSZTORA ÉS IGAZ ATYJA.

MEGHALT BÉCSBEN 1975. MÁJUS 6-ÁN.

Mindszenty máriacelli sírján a zárókö latin felirata: „Mindszenty József bíboros, Magyarország primása. Élt és él szent Pannoniáért”. — A hosszabb magyar szöveg a latin epitáfium fordítása.

zött volt orvos is. Odajött kettő és érdeklődött a bíboros hogyané után. Azt ajánlották, oltás el az erős lámpákat és adjunk neki szemellenzőt. Elfogadta és halkan megköszönte.

Eljött az este. Az egyik stewardess, amikor vacsorára sem evett semmit, friss tyúklevest főzött neki. Megköszönte, elfogadta, de nem bírta azt sem lenyelni. A szívorvosságot levestel azért bevette. A breviáriumot többé nem kérte. Ez nyugtalanított a legjobban az étvágytalanság mellett és az, hogy nem ment szüükségre. A vezető pilóta sokszor jött oda Mindszentyhez és mindig aggodalmas arccal távozott.

Éjfél elmúlt, amikor Casablancában, ebben a sötét észak-afrikai városban leszálltunk. Kérdeztem a bíborost, hogy nem kellene-e megpróbálnunk összekötést kapni valamelyik kórházzal. A bíboros csak a fejével intett nemet, és halkan mondta: „Most már kicsit jobban érzem magam”. — A többi utas kiszállt levegőzni, csak mi maradtunk a primás-

hogy Frankfurtban, ahol több mint két órát kell várunk a bécsi gépre, eltervezzük a május 15-i nürnbergi utat, ahol neki a prágai Károly egyetem díját (Karlspreis) kell átvennie. Aztán a május 20-i skandináviai utat kell eltervezni, május végén pedig Marti párizsi érsekbíboros meghívásának kell eleget tenni a Notre Dame-ban.

„Mennyit kellene ott nekünk rendbehozni! — A magyarokat a Párizs melletti békével annyiszor porig aláztak. Ezt mind-mind ki kell engesztelni!” Letompítottuk a fényeket, fejére tettem a szemellenzőt, az egész repülőgép elcsendesedett a bíborosra való tekintettel és ő elpihent. Csak a motorok remegtették csendesen az óriásmadarat. Frankfurtban a friss levegőn teljesen magához tért Mindszenty. Az üres széles folyosón a korahajnalban sétálgattunk.

Szerencsésen és megkönnyebbülten értünk Bécsbe. Laura nővér várt az autóval.

A bíboros asztalán levélhegy tornyo-

Pünkösdi tűz

PÁZMÁNY PÉTER PRÉDIKÁCIÓJÁBÓL

Mikor Pünkösöd napján tűzben jőne a Szentlélek; mikor ő maga is tűznek mondatik: azt kell ebből tanulnunk, hogy azt cselekszi lelkünkben a Szentlélek, amit külsőképpen cselekszik a tűz a testi állatokban.

Egyik cselekedete a tűznek az, hogy nemcsak a vasat rozsdától, de a rétet és szántóföldet is, haszontalan avartól és gazoktól megtisztítja és tisztítása által gyümölcsözővé teszi. Azért mikor a szorgalmatos gazda régi gondviseletlensége miatt tövistől és gáztól megsovánnyított földjét hasznossá akarja tenni, elsőben tüzet vet az avarba; ezáltal tisztítja és készíti a földet az ekéhez, kaszához. Az Isten mezeje a világon meggyökerezett gonoszságok tövise miatt nem szenvedheti vala a törvény ekéjét; bé nem vészi vala a jó magot; tövisnél, bojtortjánál és több veszedelmes gaznál egyebet nem terem vala: azért tüzet bocsáta Isten Pünkösöd napján e világra; nagy zúgó és sebesen fúvó szellet támaszt, mely a tüzet az egész világra teriesztené, és az Evangélium ekéjéhez készítené e világot...

Oh mely nagy vakságban, mely veszedelmes sötétségben vagyunk a mi lelkünk, ha a Szentlélek tüzével nem világosítatik! Amely úton mi járunk, igen sötét és csuszamó, síkos út: ezt pedig az ördög számtalan rejtett törökkel és kelepccékkel megrakta; mint a záporosók, úgy hullanak a sok török, melyekben megakad lábunk. Nincs egyéb mód, hogy a sok veszedelmeket elkerüljük, hanem ha a Szentlélek Isten megvilágosítja lelki szemünket...

Oh, mely csodálatos, mely hasznos és üdvösséges tűz a Szentlélek tüze! Ez a földi embert mennyivé változtatja; a sötétségben lévőket megvilágosítja; a hidegeket felgerjeszti; a késedelmeket serényekké teszi. Ez emészti lelkünk rozsdáját, tisztítja undokságát, változtatja és tüzessé teszi kívánságát.

Ezt a drága tüzet, ezt az üdvösséges tüzet nemcsak az apostolokra bocsátotta Krisztus Pünkösöd napján, hanem kész mireánk fejenként szállítani, ha ennek vételéhez méltó készüllettel találhatunk. Aki részes ebben a Szentlélekben, mindenkor víg! mert minden jókkal teljes; örvendez a világi inségeken, nem búsul a testi fogyatkozásokban, nem ragaszkodik az elmulandókhhoz, nem retteg a haláltól, mert megholt magának és a világnak, hanem él csak az egy Istennek.

sult. Szentmise után mindjárt neki is fogott a „levélhegy”-nek. Engem pedig elküldött aludni. Kis idő múlva jött hozzám a „kínai nővér”, aki a postáját kezelte, és azt mondta, hogy a bíboros egyik helyről a másikká rakosgatja a leveleket, de igazában nem intézi. És mégsem enged. — Az ebédnél megette

(Folytatás a 3. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

„Az Úr valóban feltámadott!” (Lk 24,34)

KRISZTUS FELTÁMADÁSA HITÜNK ALAPJA

Keresztény hitünk alapja Jézus feltámadása. Hitünk nem ideológia, nem filozófiai vagy teológiai szisztéma; nem egyetemes elvekből következő igazságra, hanem arra a tényre támaszkodik, hogy Krisztus feltámadt. „Az Úr valóban feltámadt és megjelent Simonnak” (Lk 24, 34) — e szavakkal fogadták az apostolok az emmauszi tanítványokat. Ezen a szón, „valóban” van a hangsúly. Jézus feltámadása nem asszonyi beszéd, mint ahogy a tanítványok gondolták, Péter maga meggyőződött róla, valóban feltámadott! Már a legrégebb újszövetségi írásban, a Tesszaloniakhoz írt első levélben, mely 51 körül íródott, olvassuk: „Istenbe vetett hitek mindenüvé eljutott, úgyhogy nem is szükséges róla beszélnünk. Hiszen az emberek maguk beszélnek róla, hogy jutottunk el hozzátok, s hogy tértetek a bálványoktól Istenhez, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok, s hogy várjátok a mennyből halottaiból föltámasztott Fiát: Jézust, aki megment minket az örök haragtól” (1Tessz 1,8—10). Ezek szerint az apostol 50 nyarán, amikor Tesszalonikében tartózkodott, Jézus föltámadását hirdette s ezáltal megtérítette őket a bálványoktól az igaz Istenhez. Ennek a végső eljövételét várják a tesszalonikiak, aki majd eljön — ugyancsak az apostol tanítása szerint — és „megfizet kinek-kinek tettei szerint: örök élettel annak, aki kitartó jócselekedettel dicősségre, tiszteletre és halhatatlanságra törekszik; haraggal és büntetéssel annak, aki szembeáll vele és nem hajlik az igazságra, hanem a gonoszossággal tart” (Róm 2,6—8). Jézus feltámadása tehát nemcsak hitünknek, hanem örök életre irányuló reménységünknek is az alapja, hisz ahogyan a tesszalonikiakhoz írt levélben olvassuk: „Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és föltámadt, akkor Isten azokat is, akik Jézusban hunynak el, vele együtt föltámasztja” (1Tessz 4,14).

KRISZTUS FELTÁMADÁSA NEM MITOSZ

Felvetődik a kérdés, hogy a föltámadást igazi történelmi ténynek tarthatjuk-e, vagy amint azt újabban Bultmann nyomán sokan állítják, inkább mítoszt kell látnunk benne. Bultmann a föltámadást mítosznak minősíti és ettől a mítosztól akarja hitünket megtisztítani. Ez az „Entmythologisierung”. Nyilván kijelenti, hogy olyan csodás természeti esemény, mint amilyen egy halottnak az életre való keltése, elvből hitelt nem érdemel. Ő meg van győződve, „hogy egy hulla nem kel életre és nem száll ki a sírból”. Itt csak azt jegyezzük

ZARÁNDOKLAT MÁRIACELLBE

Mindszenty bíboros halálának 10. évfordulóját Máriacellben ünnepeljük. Május 15-én este főpapi szentmise az osztrák püspökök részvételével. 16-án d.e. 10 órákor magyar főpapi szentmise. Utána a Mindszenty-sír megkoszorúzása alatt a Kastli Magyar Gimnázium énekara Kodály Ave Maria-ját énekl. Tíz év előtt ugyanezt énekeltek, amikor a holttestet a sírba eresztették.

Délután 2 órákor ünnepi műsor. Tanácsos, hogy az egyes csoportok kellő időben szobát foglaljanak híveik számára. A máriacelli magyar lelkész P. Bourdeaux Ottó, Priorat, A-8630 Marizell, szívesen közvetít.

meg, hogy a keresztények a föltámadásban nem is láttak csodás természeti eseményt, hanem Isten mindenhatóságának csodálatos tettét, megnyilatkozását. A Szentírásban az életadás, életretámasztás Isten hatalmának a sajátja, csak őt megillető tulajdonsága. Így Szent Pál a rómaiakhoz írt levelében azt írja, hogy Ábrahám „abban hitt, aki életre kelti a halottakat s létre hívja a nemlétezőket (Róm 4,17). Ezzel Pál az Ószövetség hitét foglalja össze. Az ószövetségi hívó segítségül hívta az „élő Istent” (vö Józ 3,10; Zsolt 42,3), „az élő Isten szolgájának vallotta magát (vö Dán 6,21; 1Kir 19,10), „az élő Istenre esküdött” (vö Bir 8,19; 1Sám 19,6). Sőt maga Isten is, hogy megerősítse szavait, életére hivatkozik: „amint igaz, hogy élek” — mondja Mózesnek (Szám 14, 21), Jeremiásnak (Jer 22,24), Ezekielnek (Ez 5,11). A zsidó hívó szemében az élet volt Istennek legszemélyesebb tulajdonsága. Izaiás szerint Isten az, „aki nem lankad és nem fárad el” (Iz 40,28) s a zsoltáros szerint Isten „nem alszik és nem szendereg” (Zsolt 121,4). Nos, erre a végtelen, kifogyhatatlan erjű élő Istenre vezették vissza az apostolok Jézus föltámadását. A föltámadás nem volt egy természetes jelenség, mint ahogy Bultmann feltételezni látszik, hanem az „élő Istennek” az emberiség történelmébe való belenyúlása.

A FÖLTÁMADÁS TÖRTÉNELMI TÉNY

Arra a kérdésre tehát, hogy Jézus föltámadása történelmi tény-e, határozott igennel kell válaszolnunk. Ha történelmi tény alatt azt értjük, ami megbízható források, megbízható tanúk alapján az emberiség történetének egy meghatározott idejében, a földgömbnek egy meghatározott pontján történt, akkor Jézus föltámadása kétségtelenül az volt. Persze ez nem jelenti azt, hogy az apostolok vagy evangelisták látták Jézust föltámadni, hanem azt, hogy elegendő tárgyilagos jelek alapján meggyőződhetek és meggyőződtek a föltámadásról. Nem látták föltámadni, mert Jézus a sírban volt, de látták meghalni, látták holttestét s utána ugyanazzal a Jézussal találkoztak, vele beszélgettek. Ha csak azt szabadna történelmi ténynek tekintenünk, amit a történés pillanatában tanúk megfigyeltek, akkor a legtöbb történelmi személy születéséről és haláláról nem lehetne biztos tudásunk. A szentírók meggyőződése szerint Jézus föltámadása igazi reális esemény volt. Jellemző erre nézve Szent Péternek pünkösdi beszéde. Péter szerint a 15. zsoltár Dávidnak tett ígérete: „Alvilágnak lelkem nem enged, nem hagyod romlásra szentedet” magában Dávidban nem teljesült, hisz meghalt, eltemették és a sírja Jeruzsálemben látható. Ezért a próféta „a jövőbe látva a Messiás föltámadásáról mondta, hogy sem az alvilágban nem marad, sem testét nem éri rothadás. Ezt a Jézust támasztotta föl az Isten: ennek mi mindannyian tanúi vagyunk” (Ap-Csel 2,27; 2,31—33). Az apostolok tehát abban a biztos tudatban tettek tanúságot Jézus föltámadásáról, hogy Isten őt valóban föltámasztotta s kötelességüknek tartották, hogy erről tanúságot tegyenek.

JÉZUS FÖLTÁMADÁSÁNAK TANÚI

Bár az eddig mondottakból kiviláglik, hogy föltámadásának az apostolok és tanítványok tanúi voltak, mégis hasz-

nos lesz, ha ezen tanúk felsorolásának a legrégebbi szövegét idézzük. Szent Pál a korintusiakhoz írt első levelét kb. 57-ben írta. A 15. fejezetben olvassuk: „Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt bűneinkért, amint az Írás is mondja. Eltemették és harmadnapon föltámadt. Ez is az Írás szerint. Megjelent Péternek, aztán a tizenkettőnek. Majd egyszerre több mint ötszáz testvérnek jelent meg, akik közül a legtöbb még ma is él, néhány pedig meghalt. Azután Jakabnak jelent meg, majd valamennyi apostolnak. Mindnyájuk után pedig, mint idétennek, nekem is megjelent” (1Kor 15, 3—9). Szent Pál nem sorolja fel az ősz-

A németországi magyar lelkészek tavaszi konferenciája

Az idén Königsteinben tartottuk 1985. április 15—18-ig, 19 résztvevővel.

Új magyar lelkészek: Essenben dr. Albertini Péter a székesfehérvári egyházmegyéből; Münchenben dr. Cserhádi Ferenc Szatmármegyéből; Fehér István, szintén Szatmármegyéből és dr. Koncsik Endre egyházbiztos, Würzburgból.

A teológiai előadásokat az idén bibliumból Liptay György tartotta. Témája: A Mester és a tanítványok. Pompás volt, ahogy az apostolokat egyenként bemutatta és jellemezte. Előadása végig érdekes és gyakorlati volt. Igazán élő húsból, temperamentumból és lélekből álló emberalakokat vetített elénk, izes egyéni humorral vegyítve. — Köszönjük szívből neki!

A megvitatásra került gyakorlati kérdések voltak: az európai cserkészek helyzete, — a gimnázium problémái és a máriacelli tízéves Mindszenty halálévforduló programja.

Kölley Gyurka az erdélyi gyerekekről számolt be, összehasonlítva őket a magyarországiakkal. Az erdélyi gyerekek igénytelenek, csendesek és általában jobbak a magyarországiaknál. Látszik, hogy az erdélyi gyerekek teljesen a lelképásztoraik befolyása alatt vannak. A magyarországiak fegyelmetlenebbek, vallásilag elhanyagoltak és káromkodók.

A kastli magyar gimnáziumról az idén dr. Ritter Márton igazgatón kívül még Blezilla kedvesnővér és két 12-es diák: egy leány, Gáspár Ildikó Erdélyből, és egy fiú, Körbl József New Yorkból, számoltak be. Az igazgató ma a gimnázium egyetlen katolikus papja. Túl van terhelve. Hegyi Lucia kedvesnővér hirtelen halála (agyvérzés) szinte megbénította a gimnázium adminisztrációját.

Megdőbentett Blezilla nővér bejelentése, hogy a gyerekek kb. 75 %-a rendezetlen családi körülmények közül jön. Ezért nagyon meglátszik a kettős nevelés, vagy jobban mondva, nemnevelés hátránya: az iskolában tanulást, fegyelmet, tisztaságot és vallásosságot követelnek tőlük, iskolánkívül, otthon sajnos ez könnyen leperog róluk. Nehéz probléma a 17 éves lányok és fiúk fékmentése egy iskolában, az ifjúságnak mai szabad felfogása mellett.

A leány, Gáspár Ildikó, Székelyudvarhely mellől jött. Csendes, kedves jó leánykának látszik. Erdélyben egyenruha volt a kötelező. Sokkal nagyobb a fegyelm, mint itt Nyugaton. Itt nagyon látszik a jólét lazító hatása. A lányok itt igényesek, kritizálók ruhára és kosztra vonatkozólag. Ilyent is hallani: „Te a kegyerünkön élsz”, vagy: „Neked csak egy

szes látomásokat, az evangéliumokból kell felsorolását kiegészítenünk. De biztos, hogy Jézus föltámadását döntő eseménynek tekinti. Az arról való tanúságtételt másoktól kapta, de neki is megjelent Jézus. E meggyőződésével hitfolytonosságban van az Ószövetséggel, azért ismétli: az Írás szerint. De egyben a hitével közösségben van az Egyházzal, mert tanítását másoktól is kapta. Ezt a hitet hirdette, és ezért mondhatja: „Akár én, akár ők; ugyanazt hirdetjük, s ezért lettetek hívők” (1Kor 15,11). E szavak ránk is vonatkoznak, akik 20 évszázad távlatában is hiszünk Jézus föltámadásában. S ránk vonatkoznak levelének zárószavai is: „Az Úr Jézus kegyelme legyen veletek. Szerettem mindnyájatokkal Krisztus Jézusban. Amen”.

rendes ruhád van”. Az erdélyieknek legnagyobb nehézségük a nyelvekkel van. Hétféle a legnehezebb: a tanárok elmennek, a tanulókkal szabadidőben nem érnek rá foglalkozni.

Körbl József newyorki fiú, fájjalja, hogy 5-óta már az ötödik igazgatója van. — Aki Kastlba járt, annak magyar öntudata és érzésvilága van. Amerikában sok gyerek tudja, hogy magyar, de a kastli diák át is érzi, hogy magyar. Az európai műveltség mellett magyar műveltséget is ad az iskola. Aztán önállóságra és rendre nevel. Hétezer km-re az anyukától, nehéz Kastlban a tízéves elsősnek. De ha megállja a helyét, akkor életrevaló lesz, bátor, rendes, pontos és megtanul imádkozni is.

Érdekes volt az a megállapítása: nagy hiány Kastlban, hogy diáknak és tanárnak is hiányzik valahogyan a támasz. Az igazgató egyedül áll a sok-sok feladattal. Komoly problémával sokszor nem merünk tanárokhöz menni, vagy prefektusokhoz. Különösen hétféleken érezzük, hogy hiányzik valaki, aki gazdája lenne a gyerekeknek, az iskolának és a tanároknak is.

Minden lelkész megértette ebből, hogy az iskolának, az igazgatónak, tanároknak és nővéreknek spirituális segítségre és támaszra lenne szüksége.

A máriacelli programot, — amit megbeszéltünk — a lap más helyén hozzuk.

H. F.

A KÖLNI MINDSZENTY MAGYAR HÁZBAN

Lehetőség nyílt arra, hogy Németországba jövő, vagy azon átutazó honfitársaink Kölnben rövid időre olcsó szálláshoz juszanak. Jelenleg a Magyar Házban nyolc, újonnan átalakított, külön szoba, illetőleg kettős szoba, áll az átutazók rendelkezésére. — Egyelőre nem tudunk még étkezést biztosítani. A reggeli később megoldható lesz.

A szobák ára: különszoba naponta: DM 25,—; kettős szoba fejenként: DM 15,—.

Tekintve, hogy a Mindszenty Magyar Ház a kölni Katolikus Magyar Misszióhoz tartozik, a jelentkezéshez **feltétlenül szükséges** az illető lelképásztornak írásbeli ajánlása. A jelentkezéseket legalább két héttel az érkezés előtt kérjük és azt is, hogy meddig foglaljuk el a szobát.

Cím: Kath. Ungarnzentrum, Thieboldsgasse 96, 5000 Köln 1. Tel.: 0221/23 80 60

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számában az 5. old. 4. hasábon a csillag alatti bekezdés helyes szövege: Széchenyi István, „a legnagyobb magyar” a budai krisztinavárosi templomban esküdött örök hűséget a főúri családból származó Seylern Crescenciának.

Mindszenty József utolsó napjai

(Folytatás az első oldalról)

a levest és egy kis vörösbort ivott. Rettenetesen kimerültnék látszott.

Másnapra, hétfőre, úgy diszponált, hogy Vecsey titkár úr ministrál neki. Én a hosszú út után maradjak ágyban, amíg jólesik.

Hétfőn, április 28-án; Vecsey titkár korán reggel ébreszt és azt mondja, hogy a primással nagy baj van. Egész éjjel vesegöresökkal kínlódott, de senkit fel nem ébresztett, csak most reggel kéri a háziorvost. Az orvos megjött. Mindjárt intézkedett, hogy Bécs leghíresebb urológusához vigyük. Két autóval mentünk. Én a bíboros mellett ültem és láttam a szörnyű kínlódást az arcán, észrevettem a jobbláb görösös rángatózását, ahogy a repülőgépen volt.

Az urológus megkatéterezte, és úgy intézkedett, hogy a modernül felszerelt Irgalmasok kórházába vigyük kivizsgálásra. Szerinte az operáció szükségesnek látszik. — Csodálatos, a kis műtét után Mindszenty egészen megváltozott. Hosszú bécsi utcán mentünk autóval, ő figyelte a reggeli forgalmat, humoros megjegyzéseket tett, mint akinek semmi baja!

Mielőtt az orvoshoz indultunk volna, én a borotvagéppel még gyorsan leborotváltam a kétnapos szakállt. Másnap a kórházban maga próbálkozott késsel és összevagdalta magát. Mire szelíden elvették tőle a kést.

A kórházból mindjárt intézkedni kezdett. Vecseyt és engem elküldött Innsbruck mellé a Halltal-ba, hogy tárgyaljunk le egy ingatlan megvételét: egy 26 ezer m²-es erdőrészletet tisztásokkal és egy átfolyó patakka, ahol a Mindszenty Szemináriumot és mellette egy lelkipályakorlatos házat tervezett. Nekünk már a kész szerződésstervezettel kellett viszájzajnunk.

Mindent lebonyolítottunk és hétfőre, május 4-re, megjelentünk a tervezett Mindszenty kórházi ágyánál. A legjobb hangulatban találtuk. Elmondta, hogy megvolt az orvosi konzilium. Vecsey megkérdezte: „Ki elnökölt a konziliumon?” mosolyogva azt mondta: „Én!” „És mit határozott a konzilium?” — „Szerdán, május 6-án lesz az operáció”.

Aztán arra kért bennünket, hozzuk el a végrendeletét a Pazmaneumból. — Előttünk nyitotta fel és fűzött hozzá két fontos pontot: az első a magyar ifjúságra és papi utánpótlásra, — a második pedig a Mindszenty Alapítványra vonatkozott.

Itt átadom a szót Mindszenty gyónatójának, P. Cser-Palkovics István SJ-nek.

A BÉCSI IRGALMASOK KÓRHÁZÁBAN

A bíboros nyugodtan nézett sorsa elébe. A kórházi vizsgálat lehetővé tette, hogy látogatókat fogadjon és intézkedéseket tegyen. Papjai már a június 12-i gyémántmiséről, első szentmiséje 60. évfordulójáról tárgyaltak vele.

Fülkereste őt Franz König bécsi bíborosérsek, ami látható örömmel töltötte el. Fogadta Opilio Rossi, pápai nuncius látogatását, aki VI. Pál pápa jókívánatait tolmácsolta az operációhoz és áldását küldte.

Valamelyik nap magam is jelentkeztem nála. Áhítattal végezte el szentgyónását és caracasi (Venezuela) meg bogotai élményeiről mesélt nekem. Egy magyar suszter, aki családjával magasan a hegyek között lakott és 500 km-ről kellett lejönnie (a vihar miatt) akkor érkezett fiával, Jóskával és kislá-

nyával, Marikával bérálkozásra, amikor a szentmise és a szertartások éppen befejeződtek. A két gyerek keservesen sírva fakadt. A Primás megvigasztalta őket, aznap ebéd után még bérálkozási oktatásban is részesítette őket, az egész család és a nagypapa meg is gyóntak és másnap (hétfő) bérálással összekötött szentmisét mutatott be számukra. — „Már csak azért is érdemes volt Dél-Amerikába ellátogatnom” — jegyezte meg a primás.

TU SERAS AVEC MOI
DANS LE PARADIS.

Duclaus József
1985. május 4.

Ezt a képet Mindszenty még Esztergomban kapta egyik hívétől. — Vele volt a börtönben. Előtte misézett. Nyugatra is magával hozta. Ott volt a kórházban a halottas ágya mellett. — Ma a Mindszenty-múzeumban, az imázsámla fölött látható. — A kézírás Mindszenty írása: „A legyőzött győz”. A francia szöveg magyarul: „Te velem leszel a paradicsomban”.

Május 5-én, a műtét előtti napon, a beteg ágyánál megjelent a kórház lelkesze is, hogy a bíboros kívánsága szerint kiszolgáltassa neki a szent útravalót és a szentkenetet. — A főpap ezeknek állt már életük végső útszakaszánál, — most ő áll az Örökkévalóság kapuja előtt. Bízalom és megadás tölti el a lelkét. — A lelkész még hallja ajkán az imaszerű sóhaj: „Legyen meg az Isten akarata!”

Már az ágya mellett állt az altató orvos, hogy beadja az érzéstelenítő injekciót. Pillanatok alatt hatott, a beteg mögött becsukódik az ajtó. A két óráig tartó operáció végét feszülten vártuk. A Pázmáneum kápolnájában, ahol az egész ház népe imádkozott, az aggodalom örömré változott, amikor a kórház telefonja a jól sikerült műtétről értesítette őket.

Az örömhírt nyomban közölték König bíborosérsekkel, Rossi nunciussal és P. Werenfrieddel. Én mégis bentmaradtam a Pázmáneumban. Nem volt komoly aggodalmam, de kórházlelkészi tapasztalataim óvatossá tettek. Ilyen súlyos műtét a 84. életévben és annyi szenvedés és emberfeletti fáradtság után, járhat együtt krízissel is. — Várakoztunk.

Két órával a műtét után az ügyeletes Irgalmas testvér jelzi aggodalmát: a vérnyomás, vérkeringés rendellenes. Őriási küzdelem indul meg a beteg életéért: oxigénlégzés. Most már nagy aggodalommal vártuk a Pázmáneumban az új telefonjelentést. Mikor megérkezett a végzetes hírrel, elnémultunk. — Megyünk vissza a kápolnába, imádkozni a Nagy Halottért.

Futótűzként terjed el a hír a városban. Hallom, amint Batthyány Iván, a

Mindszenty Alapítvány elnöke, a bécsi rádiót értesíti a bíboros elhunytáról. A hír percek alatt bejárja a világot. A hivatalos gyászjelentést Franz König bécsi bíborosérsek adja ki.

A kórházba megyünk és a halottas ágy köré gyülekezve, térdenállva elmondjuk a Dicsőséges Olvasó tizedét: „Aki halottaiból föltámadott!”

A halál pontos okát csak a jövőben tudhatjuk meg, mert a törvény értelmében az aktákba betekinteni most még nem lehet. A kezelőorvosok szerint a halál feltehető oka szívkoszorúérelmeszesedés. Ehhez járult a beteg magas kora és az általános szívgyengéség.

A holttestet boncolás és konzerválás végett ideiglenes koporsóba tették. A végleges koporsóba bekerült édesanyja képe, akinek hazai sírjáról egy marék föld is jutott a fej alá. Emlékiratainak egy kötetét is behelyezték.

Amikor a leolmozott kettős koporsóval a halottas kocsit a Dómhoz érkezett, megszólalt a „Pummerin”, a Szent István dóm híres nagyharangja. A ravatalt a dóm kereszthajójában állítják fel, rajta az egyetlen nagy koszorú pirosfehér virágból. Szalagján a felírás: „Hűséges magyar néped”.

Mindszenty halála hírére, ezeket a szavakat mondta VI. Pál pápa: „A mai audienciát a gyász szavaival kell bevezetni. Gyászolunk, mert a halál kioltott a földön egy fáklyát, amely az utóbbi évtizedekben fényével világított az Egyházban”.

*

Akik 1975. május 15-én, azokban a megrendítő percekben, ott voltak a máriacelli bazilikában és könnyes szemük fátyolán át nézték mint süllyed le lassan Mindszenty koporsója a Szt. Lászlókápolna komor sírűregébe és hallhatták, hogy sír száz édes magyar lányka ajkán az ének: Kodály Ave Mária-jának az utolsó sora: „Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis, peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae... Amen”, azokat a perceket nem felejthetik el. — Nem akartunk, mert nem tudtunk megbékélni azzal a gondolattal, hogy ezzel örökre vége annak a tragikusan dicső nemzeti küzdelemnek, amelynek vértanúhőse Mindszenty József volt.

Mintha vele együtt elsüllyedt volna az a magyar föld is, amelyet olyan rajongva szeretett és amely szent volt neki élete utolsó pillanatáig. És amikor, némán és nehéz szívvel elszéledtünk a sírtól, ki jobbra, ki balra a világ minden égtája felé, mintha kialudt volna lelkünkben az utolsó reménysugár is. Mert mi lesz most velünk, a világban szétosztott magyarokkal, hogy Ő már nincs? — És mi lesz otthon, ha Ő, a magyar szabadság utolsó élő szimbóluma, már nem él?

De milyen mások az Isten gondolatai, mint a mieink, szegény embereké! — Mindszenty sírján a koszorúhegyek hamar elhervadtak. A világ, a csak ünnepelni és fényben sütkérezni járók, hamar elfelejtették. De az ő sírja titokban kivirágzott... Nap-nap után friss virágok jelentek meg rajta: kertiek és mezeiek is. És nem fogytak el télen sem. — Került az egyszerű kis vázák alá hímzett matyó terítő is, aztán gyertyák és mécsesek. Titkos kezek hozták, titkos kezek gyújtották. A szívük lángján gyújtották! Neki, aki olyan jó volt és mégis annyit bántották és úgy megalázták éppen azok, akikért szenvedett... De most már nem bánthatja senki és semmi, mert a Jőistennél van.

És még hány szívmeccses gyúlt és gyúl ki szerte a nagyvilágban NEKI, — magyar szívekben Magyarországon, Amerikában, Afrikában, Ausztráliában... És nem magyar szívekben is, mindenhol, ahol az Ő hősi lelke, mélységes Istenhite, szabadságszeretete lángot gyújtott az emberek szívében. Ez Mindszenty magyar népe, ezek az ő elkötelezett hívei, akik jönnek, egyre jönnek és akiket megállítani nem lehet. Mert a halott még mindig beszél és vonz...

Mindszenty teljes rehabilitálását követelik otthon

„Egyetlen igényem a rendszerrel szemben: teljes rehabilitációm a Justizmord után.” (Emlékirataim 475.) — Ez volt Mindszenty egyetlen követelése a rendszerrel szemben, amikor az országból kijött.

Most történt először, hogy Esztergomban, a magyar primások székhelyén, az 1985. febr. 12–14-ig megtartott egyháztörténelmi szimpóziumon, amit Lékai bíborosprimás nyitott meg, dr. Pákh Tibor nyíltan követelte a kongresszustól Mindszenty bíboros teljes rehabilitálását. Többek között ezeket mondta: „Most főhásszal fordulok az Esztergomvári boldogságos Szűzanyához és hozzá is boldogemlékű Mindszenty bíboros primásunkhoz, hogy járjanak közben az Úristennél, s a Szentlélek világosítsa meg bennünket és világosítsa meg ezt a tanácskozást.”

Erre a világosságra igen nagy szükségünk van, mert ha körülnézünk ebben a történelmi városban, láthatjuk, hogy ezt a várost minden többinél erősebben őrzik. Felmerül a kérdés: Miért éppen ezt a várost tartják legszigorúbb őrizet alatt megszállóink? — Mert központja annak a hitnek és szellemnek, amely immár több mint ezer éve fenntartja hazánkat.

Ez a kongresszus tehát nem fejezheti be munkáját eredményesen, ha nem készíti elő, hogy a magyar nemzet végre teljesítse régi kötelességét ezzel a kiváló személyiséggel szemben, és kezdeményezze teljes rehabilitálását.”

Ezután elmondja dr. Pákh, hogy 1982 őszén már ennek érdekében panaszt nyújtott be a legfőbb ügyésznek; de nem kapott választ. Kérte a Magyar Nemzet-et és a katolikus Új Ember-t, hogy tegyék közvéleményre a rehabilitációs követelést. Megtagadták ennek közlését.

Legutóbb 1985. január 25-én a budapesti városmajori templomban ökumenikus istentiszteleten követelték a katolikus, református, evangélikus és baptista egyházak hívei a következő imával a rehabilitációt: „Add, Urunk, hogy mielőbb megtörténjenek boldogemlékű Mindszenty bíboros primásunk, valamint Ordass és Ravasz püspök urak teljes rehabilitációja, hogy papjaink életművüket szabadon és akadálytalanul állíthassák példaképpen ifjúságunk elé!”

Befejezésül pedig ezeket mondta: „Most elsősorban az ifjúsághoz kívánok szólni. Kérem az ifjúságot, ne legyen szervilis. A dialógust tartanunk kell a nálunk nyüzsgő megszállókkal is, akik különösen sokan vannak itt Esztergomban. Ők barátoknak mondják magukat, de mi megszállóknak tartjuk őket. — Ha ifjúságunk szervilis lesz velük szemben, elpusztul nemzetünk...”

Laudetur Jesus Christus! — fejezte be felszólalását dr. Pákh Tibor.

(Az áprilisi „Nemzetőr” cikke alapján)

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

XI. Ince pápa és a felszabadító háborúk

IV.

BUDA FELSZABADÍTÁSA

Amint arról Buda első ostromának a tárgyalásánál már említettünk, XI. Ince pápa a magyar főváros felszabadításának az ügyét különösen a szívében viselte. Erről a meleg érdeklődéséről 1686-ban Buda második ostromának előkészítése közben is tanúságot tett. Nem elégedett meg azzal, hogy Lipót császárt és királyt további erkölcsi és anyagi támogatásáról biztosította, hanem a keresztény világ politikai és egyházi vezetőit és népeit is felszólította a nagy vállalkozás támogatására.

A felhívás nem is maradt visszhang nélkül. Nemcsak katolikus, hanem protestáns királyok, fejedelmek és uralkodó hercegek is küldtek csapatokat Buda alá. Az egyházi vezetők is kitétek magukért. Így — például — a kölni érsek 20 századot állított ki. Ugyancsak zsoldosokat toboroztattak és szereltek fel a paderborni, würzburgi, bambergi és konstanzi püspökök. A salzburgi érsek pedig 360,000 forinttal járult hozzá a hadjárat költségeinek a fedezéséhez.

Buda felszabadításának terve hallatára Nyugat-Európából 5,000 önkéntes kérte, hogy résztvehessen a magyar főváros visszafoglalásában. Az önkéntesek külön légiójában az egész keresztény világ képviselve volt. Angol lordok, skót urak, francia arisztokraták, spanyol grandok vállvetve harcoltak a névtelen keresztény testvérek ezreivel — köztük 62 barcelónai iparossal és 20 egyszerű alexandriai olasz polgáremberrel, akik követték a pápa szavát, hogy vegyenek részt a török kiűzését keresztsháborúnak nyilvánított küzdelemben.

A Komárom és Párkány közti térségben gyülekező szövetséges sereg körülbelül 65,000 főt tett ki. Ehhez csatlakozott mintegy 15,000 főnyi magyar, akik között már Thököly Imre egykori kurucái is szép számmal képviselve voltak.

Az illetékesek ezt a hadjáratot gondosabban készítették elő, mint a két évvel előbbi. Marco D'Aviano kapucinus atya lelkesedve jelentette Lipót császárnak és királynak: „Seregünk nagyon szép. Felséges látvány a 34,000 gyalogos és a 2,000 lovas... A fővezérek — Lotharingiai Károly herceg és Max Emanuel bajor választófejedelem — közt egyetértés uralkodik, hiány nincs, a felszerelések bőségesek...“

Márk barát bizakodását XI. Ince pápa is osztotta. A császárhoz intézett levelében — BUDA egyes betűit szókezdésnek véve — ezt írta: „Budam Virginis Dabit Auxilium“. Magyarul: „Budát a Szent Szűz segítségével fogja visszaadni...“ Hasonló reménységgel válaszolt az Egyház lelki támogatásáért hozzáfutató két fővezérnek is. A kért lelki segítség nem is maradt el. A pápa elrendelte, hogy a hívek a templomokban a kitétt Oltáriszentség előtt háromnapos ájtatosság keretében kérjék az Ég áldását a Buda felszabadítására induló sereg nagy és szép vállalkozására.

A tábor hangulata kitűnő volt. A katonák pontosan megkapták a zsoldot. Ételben, italban sem volt hiány. Az egészségügyi szolgálat megszervezését és finanszírozását Buonvisi bécsi pápai követ vállalta magára, aki erre a célra 45,000 aranyforintot fordított. A gyógy- és kötszerek legnagyobb részét Olaszor-

szágból hozatta. A tábori kórházak vezetését az olasz Ruggiero oratóriánus atyára, a szolgálat felügyeletét pedig Kollonich Lipót győri püspökre bízta.

A keresztény sereg 1686. június 12-én indult el a Komárom és Párkány közti gyülekező táborból. Lotharingiai Károly herceg a sereg zömét kitevő 42,200 emberrel a Duna jobboldalán, Max Emanuel, bajor választófejedelem, társfővezér pedig 21,800 főnyi külön hadtestével a folyó bal partján vonult előre. Lotharingiai Károly útközben egyáltalán nem ütközött ellenállásba és harc nélkül szállhatta meg a Várhegygel szembeni északi és északnyugati hegyoldalakat. Főhadiszállását a Józsefhegynek Újlakra nyúló lejtőjén ütötte fel. Max Emanuelnek azonban először el kellett foglalnia Pest városát, hogy aztán a Dunán átkelve hadtestével elhelyezkedhessen a neki kijelölt ostromrészben, amely a Gellért-hegy déli oldalától kezdve a Naphegyen át a Rózsadomb felé húzódott. Az ő vezéri sára a mai Gellért-téren állott.

A Buda birtoklásáért folyó küzdelem a nyári kánikulás forróságban június 20-án kezdődött meg és szeptember 2-áig tartott. A keresztény sereg az idősebb és óvatosabb, valamint a jóval fiatalabb és rámenős természetű Max Emanuel irányításával gyorsan felállította az ágyúkat és elkészítette a falak megközelítéséhez szükséges futóárokrendszert.

A sziklafennsíkron épült, háromszoros fallal körülvett vár védelmét a 70 éves korát meghazudtoló frissességgel, nagy hozzáértéssel és a fanatikus muzulmán elszántságával Abdurrahman pasa vezette, aki a helyőrségen kívül a polgári lakosságot — az öregeket, asszonyokat és a gyerekeket — is beállította a védelem szolgálatába.

Az ostromlók és az ostromlottak közötti első nagy összecsapás 1686 július 13-án zajlott le, amikor a keresztény sereg — megfelelő tűzérési előkészítés után — általános rohamra indult. „A mieink — írja Mészely Antal 'Buda felszabadítása' című könyvében — elszánt bátorsággal kúsztak felfelé, de a várból szórt égető szurokkoszorúk, meggyújtott lőporzsákok és a gyantaporlángok tucatjával szorították őket vissza. Ha sikerült valahol rést ütni, ott a janicsárok vasgyűrűje fogadta őket s irtózatos kézitusa fejlődött ki köztük... Mire az este éjszakába borult, 1400 keresztény halott és sebesült katona fedte a csatateret... Abdurrahman pasa büszkén tűzette ki a vár falára az Allah győzelmét hirdető piros zászlót... Az első csatát megnyerte...“

Az ostromlók első jelentős sikerének dicsősége Max Emanuel társfővezér nevéhez fűződik. Július 21-én éjjel történt, hogy a bajor szakaszon 100 mindenre elszánt janicsár kitért, meglepte az álomba merült ostromlót, akiknek egyik részét megölte, a másikat pedig megfutamtította. Majd az ostromágyúk száját betömve diadalittasan visszatértek a várba. Örömiük azonban korainak bizonyult. A szerencsétlenség színlényére siető Max Emanuel, miután rendbeszedte a szétzilált hadsorokat, az újra harcra készült ágyúk egyikének a zsinórját maga gyújtotta meg. Az ágyúlövésre irtózatos válasz jött a várból. Az ágyúgolyó eltalálta a várkastélyban tárolt lőporraktárt, amelynek 800 mázsányi tartalma borzalmas pusztítást okozva repült a levegőbe. A robbanás következtében 1,500 tö-

rök katona, asszony és gyerek halt meg. Az anyagi kár is igen nagy volt. Különösen a várfalak megrongálódása okozott gondot Abdurrahman pasának. A szabad elvonulás biztosításának ígéretével összekötött megadási felszólítást azonban annak ellenére határozottan visszautasította.

A második komoly keresztény sikert július 27-e hozta meg, amikor az ostromlók elfoglalták a vár külső védműveit. A győzelemért azonban igen nagy árat kellett fizetniük. Nem kevesebb, mint 5,100 keresztény katona — köztük 600 magyar — fizetett érte az életével. A magyarok közül különösen kitüntették magukat Fiáth János győri várkapitány hajdúknak nevezett gyalogosai, akik vezérüket követve elsőként mászták meg a várfalat és tűzték ki az egyik kurtinán a szűzmáriás zászlót.

A vár külső védműveit folyó harcban a török is elvesztette 2,500 emberét. Abdurrahman pasa azonban a megfogyott létszámú helyőrséggel is kitartott, mert bízott abban, hogy a nagyvezér által megígért felmentősereg időben meg fog érkezni. A bizakodása nem volt alaptalan. Augusztus elején Szulejmán nagyvezér 70,000 főnyi seregével már közel járt Budához.

A nagy török had érkezésének a híre Bécsben rémületet keltett. A haditanács tagjainak egy része az ostrom abbahagyását javasolta. Ezúttal — kivételesen — Buonvisi pápai követ is egyetértett velük. A két fővezér — Lotharingiai Károly herceg és Max Emanuel bajor választófejedelem — azonban magára vállalta a kettős harcért, az ostrom folytatásáért és a felmentősereg visszaveréséért, a felelősséget. A felelősségvállalásban segítette őket a felderítő osztagok egyöntetű jelentése, hogy az óriási török armádia jelentős része gyülekező, katonai szempontból értéktelen népség.

A felderítők jelentései igazaknak bizonyultak. Még azt is hozzátehetjük volna, ami azonban csak később derült ki, hogy Szulejmán nagyvezér tehetségtelen és gyáva katona volt, aki a fogadásra felkészült keresztény sereggel nem mert nyílt csatába bocsátkozni, hanem néhány sikertelen áttörési kísérlet után — az ostromlott várat sorsára hagyva — dolgvégezetlenül visszavonult.

A felmentősereg veszélyétől megszabadulva a keresztény sereg minden erejét az ostrom folytatására koncentrállhatta. Nehéz hetek voltak ezek, mert minden lépésnyi előbbrejutásért vérrel kellett fizetni. A döntő és végső rohamra 1686 szeptember 2-án került sor. A mindkét oldalon rendkívüli elszántsággal vívott utolsó összecsapás délután háromtól félhétig tartott. Mire a nap lenyugodott, 145 évi idegen uralom után újra a szűzmáriás zászló lobogott a rommálott királyi várkastély ormán.

Buda felszabadításának a híre örömteli lázba hozta az egész keresztény világot. A legboldogabb az akkor már öreg és beteg XI. Ince pápa volt. Nem kevesebb, mint három órán át fogadta és hallgatta Max Emanuel futárját, De Sauer grófot, aki részletesen beszámolt neki a vár ostromáról és bevételéről. A beszámoló után a pápa örömeiben elrendelte az Angyalvár ágyúinak és Róma minden harangjának a megszólaltatását. A felszabadítás napját, szeptember 2-át pedig a világegyház számára Szent István magyar király emléknapjává nyilvánította. Egyidejűleg 100,000 aranyforintot küldött a bécsi követének, Buonvisi bíborosnak Budavára megrongált falainak a kijavítására, hogy egy esetleges török ellentámadás jöttén védelemre készek legyenek.

(Folytatása következik)

Hírek - események

Ismeretes a lengyel egyház elleni kiélezett harc Popieluszko meggyilkolása óta. Most került nyilvánosságra orosz forrásokból több magasrangú egyházfő hirtelen áthelyezése az európai területtől Ázsiába. Így a Szent Szinódus „áthelyezte” Kelet-Berlinből az Ural mögé Melchisedek érseket, aki Berlinben nagy tekintélynek örvendett vallásos és nemvallásos embereknél egyaránt mély spiritualitása miatt.

A második Theodosij, Szmolenszk és Vjajma érseke, aki mindkét egyházmegegyezésben kiválóan működött. Alatta fölvirágzott a papnevelés. Húsz pappal többet szentelt a hivatalosan megengedett számnál.

Igy járt Chrysostom, Kurszk érseke, aki közszerepben állt a hívek előtt. Ezért Irkuck és Tsitta mögé helyezték, Távol-Keletre.

Ugyancsak Kiril érsektől a leningrádi szeminárium és akadémia vezetését vették el, mert különösen „aktív” volt.

*

1980-ban megegyezés történt a Vatikán és a lengyel kormány között, hogy a havonként lengyel nyelven megjelenő „Osservatore Romano”-t cenzúra nélkül engedik be.

Ezzel szemben most már harmadszor fordult elő, hogy a 110,000 példányban megjelenő lengyel nyelvű „Osservatore”

nom engedélyezték, hanem bezúrták. A lengyel püspöki kar tiltakozott.

A legutóbbi esetben II. János Pál pápa üzenete a Világbékenap alkalmával volt valószínűleg az ok. Ebben szószerint az áll: „A választás, amit ti ma tesztek, afölött dönt, hogy nektek a jövőben az ideológiai rendszerek tirannizmusát kelljen-e elviselnetek, amely a társadalom dinamizmusát az osztályharc logikus jelenségévé alacsonyítja le.”

*

Izraelben 2 millió zsidó él; az Egyesült Államokban 6 millió; a Szovjetunióban 3 millió; Latin-Amerikában 800,000, Angliában és Franciaországban 500,000, de a világ szinte minden földrészén és országában élnek kisebb-nagyobb zsidó csoportok. A várségi köteléken kívül külö-

nösen erős és fontos a vallási kapcsolat, jóllehet nem minden zsidó vallásos.

A zsidók a vallási gyakorlat szempontjából két csoportra oszlanak: a neolog (modern) zsidók és az ortodoxra. Mind egyistenhívők, az Isten igazságos, irgalmas. Izrael az Ő választott népe, az embereknek továbbadja az Ő üzenetét.

FELHÍVÁS TESTVÉREINKHEZ!

Hitünkben fordulunk Istenhez és embertársainkhoz, hogy az ezredforduló családjaink és embertársaink jövőjét boldogabbá tegyék. — Ezért kérünk mindenkit, hogy imáikkal forduljanak Istenhez, elkötelezve magukat május 1-től október 31-ig naponta legalább egy „Mi-atyánk”-ot elmondani édes hazánkért.

HORVÁTH BÉLA (1908–1975):

Pünkösdi könyörgés

Taníts a tűzre, jöjj el memyei
Galamb, taníts meg Téged zengen,
Tűzed ropogjon bátor versemen,
Röpülj szívembe, forró Szerelem!

A türelhetetlen tüzet akarom,
Akit nem olt ki semmi batalom,
Te gyújts föl engem, tüzes Jóbarát,
Hadd bordom szét az egek sugarát.

Add éghetetlen égi tűzedet
Te véghetetlen zúgó üzenet,
Te csálhatatlan, örök csillanás,
Te égess engem, Pünkösdi Parázs!

A máglyán is a régi vértanúk
Ették a füstöt, kormot és hamút,
Mert tűzességed tűznél hevesebb, —
Én sem akarok lenni kevesebb!

Innám a császár égő olaját,
Te vad tüzét tűzedbe fojtánád,
Vagy én is lennék forró hamú bár,
Te forróbb lennél, Legforróbb Sugar!

Te védesz engem, azért oly kevés
Agyótrelem, a sűrű szenvedés,
De két kezembe ömlik sugarad
És hóhéraim porba hullanak!

Te Jótanácsom, édes Orvosom,
Az ég paraszát vígan hordozom
S a gaz világba írok jeleket
Égő csóváddal, bátor Szeretet!

Tűzes Galamb, terítsd ki szárnyadat,
Legyen szavamnak szárnya Általad,
Jöjj el Sugallat, jöjj el, jöjj Erő,
A kába földön zúgva törj elő!

Sodorj el engem, barsány Kegyelem,
Bátor Szelidség, gyűlj ki keblemen,
Mert ugyan bennem vagy te csontomig,
De megölöm, ki Téged szomorít!

Rómába utazó magyaroknak

A Szent Péter bazilika előcsarnokában — a főkapun belépve jobbra — levő többnyelvű információs szolgálatnál ingyen kapható a

RÓMAI MAGYAR TÁJÉKOZTATÓ

című füzet, vasárnap kivételével minden nap 10.00–12.00 és 15.00–17.00 óráig.

Megtudjuk belőle, hogy a nyári időszámítás idején énekes magyar szentmise van szentbeszéddel minden kedden reggel 8.30 órakor a Szent Péter bazilika magyar kápolnájában, és minden pénteken 15 órakor a Szent Kallixtus katedrálisban, mindkét helyen magyar nyelvű vezetéssel egybekötve.

A szocialista országokból jövők kedvezményes áron kaphatnak szállást a Szent István Zarándokházban (Via del Casaletto 481, I-00151 Róma) és a szintén magyar nővérektől vezetett Villa Mater Redemptorisban (Via Francesco Tamagno 38, I-00168 Róma). Mindkét helyen a szállás egy éjszakára személyenként jelenleg 13.000 (nyugatiaknak 18.000) líra. Ebédet és vacsorát egyik ház sem ad. Nyárra tanácsos már hónapokkal előre levéiben helyet foglalni!

Megtudjuk e füzetből azt is, hogyan lehet ingyenes belépőjegyeket kapni pápai szertartásokra és fogadásokra; hol lehet olcsóbban vásárolni képeslapokat, albumokat, kegytárgyakat; hogyan lehet részt venni Assisi-i zarándoklaton; hol lehet magyarul felvilágosítást kapni, stb.

„Felszabadulásunk“
40. évfordulójára

Nyugaton, nemesak a vesztes oldalon, de a győztesek is az évforduló alkalmával egyházi és világi oldalon egyformán „Sühne und Versöhnung“ — a „vezeklést és a kiengesztelődést“ tartják a megfelelő lelki beállítottságnak ezen évforduló napján. — Ezt hirdeti a német püspöki kar körlevele a német néphez.

Büntudatról és a német a nép soha el nem múlt szegénypirjáról beszélt Kohl német kancellár a Bergen-Belsen-i koncentrációs táborban.

Magunkbaszállásról, megértésről és kibékülésről szól Reagan az amerikai néphez az évfordulóval kapcsolatban.

Csak a Szovjetunióban uralkodik győzelmi mámor. Moszkvában a Kalinin-sétányon és további 1300 szovjet mozgószínházban a „Pobieda“ („győzelem“) című, külön erre az alkalomra a Szovjetunió és a DDR által készített ünnepi film megy. A kalinini megnyitón ezek a szavak hangzottak el: „Mi közösen akarjuk megünnepelni a fasiszta bestia leverését“.

Minket nagyon érdekel, hogyan reagál erre az évfordulóra a magyar egyház? Az ország összes templomaiban március 24-én olvasták fel a püspökök körlevelét a „fölszabadításról“. — Ebben többek között ilyen kitételek vannak: „1945. április 4-e visszafordíthatatlan történelmi valósággá lett, amelylyel hazánk a társadalmi haladás útjára

lépett. Az elért eredményeket mindnyájan tapasztaljuk. Nem titkoljuk a jelen problémáit sem... de a kezdeti gyanakvás és szembenállás feloldódott, kialakult az építő együttműködés légköre“.

Felszabadulási ünnepséget tartott a Hittudományi Akadémia is március 28-án. Az ünnepi beszédet Szennay András, pannonhalmi főpát, dékán tartotta. Ez már őszintébb beszéd volt. Mivel a moszkvai recept szerint Magyarországon is nácikat és a nyilasokat kell egyetlen ellenségnek érezni, megállapítja a főpát-dékán, hogy „ez az ország és népe nem volt sem náci, sem nyilas érzelmű. — A túlnyomó többség szívében-lelkében egy vágy és akarás élt: építsük együtt újjá, amit az ellenség lerombolt. Így volt ez 40 esztendeje. — Így van ez ma is...“

A szabadság nagy kincs, mellyel azonban a rosszra hajló emberi természet nemesak élni, de visszaélni is képes... Számos ember, köztük sok vezetőhelyre került, elutasított sok nagyjelentőségű értéket nemzeti múltunkból, mérhetetlen károkat okozott nemzeti kultúránk... megsemmisítésével.

Nekünk, hívő katolikusoknak, különösen fáj, hogy a legjobb szándékú, valóban dolgozó, de hitükhöz rendületlenül ragaszkodó embereket... egyszerűen klerikális reakcióknak, a burzsoá egyház tagjainak bélyegezték meg.“

„Elszakadás volt az Istentől“

Érdekes figyelni a huzavonát Németország és Amerika között Reagan elnök látogatásával kapcsolatban május 8-án a 40 éves „felszabadulási“ évforduló alkalmával.

Arról folyik a szívós küzdelem a két ország politikai berkeiben, hogy az amerikai elnök meglátogathatja-e Bitburg-ot, a német hősi temetőt, ahol fiatal „náci“-gyerek-katonák is pihennek?

Kohl nyugatnémet kancellár április 21-én Weizsäcker német államelnök jelenlétében Bergen-Belsen-ben, a hírhedt koncentrációs táborban mondotta: „Ha mi a történelmünket vállaljuk, úgy ahogy az volt, ha mi németeknek valljuk magunkat, akkor is, ha az arcunk a felelősségtől szegénypirban ég, akkor szolgálhatjuk csak az engesztelést és kibékülést. Bergen-Belsen — itt felsorolt még vagy hat tábor — Kain-bélyeget jelent a németek emlékezetében, jelképe lett mindannak, amit az ember vakságában és gyűlöletében embertársainak okozni képes.“

Megemlékezett arról a sokmillió németről is, akiket éppen a náci okozta bűnökért hazájukból kiűztek vagy a halálba kergettek. — Kohl óvott attól, hogy az 1933–1945-ig eltelt súlyos időket csak „történelmi balesetnek“ vagy „kicsúszásnak“ tekintsük.

„A legmélyebb oka ennek a pusztítási örületnek az egyre gyorsuló szétesése az érték- és erkölcsi rendnek volt, amely végső következményében elszakadás az Istentől.“

*

Jellemző mindkét államférfiúra, Reagan és Kohlra, hogy nem engedik magukat sem amerikai, sem német részről eltántorítani az eredeti tervtől. Reagan amerikai elnök május 8-án meglátogatta Bitburg-ot, ahol koszorút helyez a hősi halott katonák sírjára, kivétel nélkül az összes halottakéra, és ugyanakkor meglátogatta Bergen-Belsen koncentrációs

tábor is, ahol koszorút helyez a nemzetiszocialista terror áldozatainak a sírjára — kivétel nélkül.

MAGYARORSZÁG
ÉS AZ ÖNGYILKOSSÁG

Az AFP francia hírügynökség szerint a magyar öngyilkosságok száma az utolsó 20 év alatt megkétszereződött: száz-ezer halottra 48 öngyilkosság jut.

Mi ennek a szörnyű járváynak az oka? — Egy 70 éves színésznő búcsúlevelében azt írta, hogy „negyven év fölött már nincs értelme az életnek“.

Magyarországon, különösen a 40–50 év közötti asszonyok sorában a legmagasabb az öngyilkosság. Amíg külföldön négyezer nőre jut egy öngyilkosság, addig nálunk az arány 3:2-höz, sőt, vannak vidékek, ahol az arány 1:1-hez.

Mi ennek az oka? — Kétségtelenül az a körülmény, hogy a magyar asszonyok családi és társadalmi élete a legutolsó emberöltőben gyökeres változáson ment át. A régi családi és társadalmi normák eltűntek asszonyaink életéből. Azzal, hogy a nő „egyenrangú“ versenytársa lett a férfúnak, kilökötté vált az azelőtti családi és társadalmi védőformából.

Az is érdekes, hogy legnagyobb ez az önpusztítás a keleti és déli országokban, ahol a falusi lakosság elvándorlása következtében községek néptelenednek el. Így Csongrád megyében 100.000 lakosra 70 öngyilkos esik.

A magyar asszony különösen nehezen viseli el ennek a versenyre beállított életnek az agresszióját vele szemben. Nem bírja idegekkel a magányt, az együttérzés és a szolidaritás teljes hiányát.

A száz év óta vezetett magyar statisztikai kimutatásokból megállapítható, hogy Magyarországon 3 nagy öngyilkossági hullám követte egymást: az első a múlt századvégi iparosítási korszakra esik, amikor annyi férfi hagyta el a faluját

A Katolikus Szemle
új száma

A negyedévenként Rómában megjelenő Katolikus Szemle mostani számával 36. évfolyamát kezdte meg. A folyóirat első helyén a szerkesztő, Békés Gellért levele köszönti az ötvenéves Vigiliát, majd a jubileumra „Innen és túl“ címmel otthon kiadott költői antológia ismertése következik. Két tanulmányt külön ki kell emelni a Szemle mostani számából: az egyik *Joób Olivér*, ev. lelkész „Közösségben egymással — Lélek és egyház“ c. írása, amely a Nassogne-ban (Belgium) tartott 3. Magyar Ökumenikus Találkozón előadásként hangzott el; a másik *Gosztonyi Péter* „Magyarország a második világháborúban“ c. sorozatának az 1944. október 15-i ún. „kiugrási kísérlet“ drámai eseményeit és következményeit tárgyaló új fejezete. — *Kabdebó Tamás* egy gyermekkori emlékeit idéző írással („Merwald“) szerepel, míg a versek közül kiemelkedik *Határ Győző* „Öreg gyertyamártó dala“ című háromrészes költeménye. — A „Biblia és élet“ címmel indult új rovatban *Farkasfalvy Dénes*, cisztercita bibliakutató, foglalkozik a teremtéstörténet időszakos kérdéseivel „Két teremtéstörténet: az emberlet paradox volta“ címmel.

A gazdag tartalomról említsük meg a tavaly elhunyt nagy francia költő, Pierre Emmanuel költészetét elemző dolgozatot (*Szabó Ferenc*); a Szentszék és a magyar állam közti, most 20 éves meg egyezés tanulságainak felmérését (*András Imre*), valamint a romániai magyar kisebbségről készült helyzetképet (*Illyés Elemér*). Az „Eszmé és művek“ rovatban többek között Márai Sándor újabb Napló-járól, Ordass Lajos püspök önéletrajzáról, két Teilhard de Chardin-ről szóló könyvről — egyik Rómában, a másik Budapesten jelent meg — találunk recenziót. Végül a „Barátaink“ c. rovatban a Katolikus Szemle munkatársai és olvasói köszöntik a Szemle szerkesztőjét, Békés Gellértet 70. születésnapja kapcsán, röviden ismertette és méltatva sokirányú: tudományos, irodalmi, költői és lelkipásztori tevékenységét. A köszöntőhöz tartozik *Szabó Ferenc* „Baráti biztató“ című verse is.

*

Az Életünk ezúton fejezi ki jókívánatait a Katolikus Szemle és Békés Gellért együttes jubileuma alkalmából, a Gondviselés kegyelmét kérve további munkásságukra, amely a katolikus eszmék és értékek ápolása, valamint a magyar nemzeti problémák mellett az ökuméné ügyét is hathatósan szolgálja.

vagy a hazáját. Az asszonyok magukra maradtak, vagy fordítva. — A másodikikat a huszas évek gazdasági, politikai (Trianon) és társadalmi válsága idézte elő. Sok magyar család mindenét elvesztette: múltját, társadalmi állását, sőt hazáját is.

A harmadik hullámot a magyar életforma 1945 utáni radikális változása indította el.

Az is érdekes az AFP szerint, hogy a legtöbb keleti állam, amely hasonló helyzetben van, nem hoz öngyilkossági statisztikát. Valószínű Kelet-Németországban, Romániában nem sokkal kedvezőbb a helyzet, mint Magyarországon.

● Könyvújdonság! ●

Berkessy Ferenc:
A BARÁTOM BONIFÁC
Ára: DM 20.—

Megrendelhető a szerző címen:
Auf dem Ruhbühl 107, D-7997 Immenstaad

A Magyar Gimnázium helye Európában

Tudom, ez a cím ezúttal nagyon hangzatos. Mégis úgy érzem, az elmúlt hónap legfontosabb eseménye a legjobban így foglalható össze.

Március 24-én ismét mozgalmas nap volt Kastlban, amelyre hetek óta folytak az előkészületek. A Pan-Europa-Unio ansbachi elnöksége és tagsága barátsági szerződést kötött az iskolával. A vendégek egy része, az ansbachi cserkészcsapat tagjai, már előző nap megérkezett. Az ansbachi cserkészek és a gimnáziumi cserkészcsapat tagjai között hamar kialakult a kapcsolat. — Vasárnap a többi vendég is megérkezett, élükön Dr. Heinrich Aigner, az Európarlament tagja, Horst Mende, az ansbachi Pan-Europa-Unio elnöke, aki tekintélyes számú csoportot vezetett, a „Landkreis“, Kastl és a politikai élet számos képviselője.

Féltizenegykor a vendégek a növényekkel együtt ünnepélyes szentmisén vettek részt, amely ezen a napon két nyelven folyt. Az iskolaigazgató németnyelvű beszédében az ószövetségi olvasmány gondolatából kiindulva rámutatott arra a tényre, hogy nemcsak az emberek, hanem Jahve és a választott nép is szerződést kötött egymással. De, ahogyan Jeremiás az olvasmányban hang-

súlyozta, nem a papír, hanem a szívbe írott szerződés a lényeges. A legszebb papír sem ér semmit, ha nem szívből jön és nem szívhez szól.

A szentmise után rövid ünnepség következett az internátus ebédlőjében. A vendégek köszöntése után Dr. Aigner emelkedett szólásra. Mielőtt azonban megkezdte volna beszédét, egy igazi meglepetéssel szolgált: a „Les Amis de Kastl“ elnökének, az iskola fáradhatatlan jótevőjének, Geisenhofer úrnak, a kormány elismeréseként magas kitüntetést nyújtott át: a „Bundesverdienstmedaille“-t. Beszédében a magyarok — és benne a Magyar Gimnázium szerepére utalt az Egyesült Európában. Az iskolát fontos építőkönek nevezte ennek a gondolatnak valóráváltásában. Az ünnepélyt az iskola kórusa tette még bensőségesebbé, amely Zsongor Kálmán zene-tanár vezetésével Kodály és Bárdos műveiből adott elő.

Az ünnepélyt rövid fogadás, majd közös ebéd követte. Ezután a vendégek az iskolát és az internátust tekintették meg. A jólsikerült napot „tábortűz“ zárta be: az ansbachi és a kastli cserkészcsapat tagjai közösen nótáztak, mókáztak, táncoltak s bizonyították, hogy a barátság nemcsak papíron, hanem valóságban is létrejött.

A húsvéti szünet előtti héten a tanulók lelki gyakorlaton, illetve csendes napokon vettek részt. A katolikusok három csoportban, Bárány József (5-7. o.), Kozma György SJ (8-9. o.) és dr. Schermann Rudolf (10-13. o.) vezetésével hallgatták a különböző elmélkedéseket; a protestáns tanulók számára a Gimesházaspár vezette a csendesnapokat.

A növendékek március 30-án indultak el a húsvéti szünetre, amelyet ismét igen sokan a húsvéti cserkész táborban, a legtöbben azonban szüleiknél és rokonainknál töltöttek.

A kastli krónikás

Olvasói levél

Mi, akik már 30 éve élünk e szép ország szép városaiban, olvassuk az „Életünk“-et. Nem tudom, hogy gondolatok-e arra, ami engem állandóan foglalkoztat: hogy mi tulajdonképpen egy népnek a fiai vagyunk és nem ismerjük egymást. Összetartoznánk és elmegyünk egymás mellett. Nem tudunk találkozni, pedig talán utca sem választ el egymástól.

Pedig hogy szeretnénk kitarulni, ki nyilatkozni egymás felé itt, a szabad idegenben, ahol nem kell félni, hogy valaki beárul, elveszi az állásomat, árt nekem. Miért van ez így?

Miért nincsenek nekünk mint pl. az angoloknak, klubjaink annyi év után, ahová csak azért jönnénk össze, hogy örüljünk egymásnak, a nyelvűnknek, a közös emlékeknek, szokásoknak.

Nem tudományos előadásokra gondolok, hiszen ott olyan keveset beszélnek saját magunkról, problémáinkról; de olyan összejövetelekről, ahol rólunk, örömeinkről, sikereinkről vagy búbánatunkról van szó... Ahol fölengedünk, összemelegedünk és ahová megint szívesen eljövünk.

És itt vannak a gyermekeink. Mi lesz belőlük, ha csak idegen gyerekek közé járnak iskolába, vagy sportolni; nagyon hamar el fogjuk veszíteni őket saját magunk számára, úgy hogy idegenekké válnak otthon a családjukban is. Saját gyermekeink nem érzik jól magukat velünk, mert nekik lassan egy más világuk lesz.

Valakinek, vagy valakiknek, meg kellene kezdeni összehozni, összehangolni, egymással újra megismertetni a magyar embert a másik magyar emberrel. — Akik mind a ketten becsületesek, rendezek, csak elmennek egymás mellett nap mint nap, mindig gondolva: milyen jó lenne megállni és elkezdni a testvéri találkozást, inkább ma már, mint holnap, mert holnapután már késő lesz.

Bátorító szót kér a természetes magyar testvéri találkozások érdekében

egy magyar testvéretek!

Genf, 1985.

Húsvét Achenkirchben

A magyar cserkészek idén húsvéti táborukat a tiroli Achenkirchben tartották. A festői achenkirchi tó partján fekvő öreg Hotel, a Scholastika virágvasárnap előtti pénteken megtelt vidám cserkészfiúkkal és lányokkal, — akik Európa minden sarkából jöttek össze, hogy együtt ünnepeljék húsvétot.

A párizsiak, brüsszeliak és az északról jövők a müncheniek külön buszával érkeztek, de velük jött a kastli magyar gimnázium népes gárdája is. A „délafrikai“ Nóri, Erzi és Piroska, az amerikai Csilla itt találkozott európai kis barát-nőikkel. A régiak már előre örültek a találkozásnak, míg az újak kíváncsian néztek körül a napsütésben fürdő öreg Hotelben. Rövidesen mindenki megtalálta helyét s örült, ha régi barátokkal került egy szobába.

Idén a húsvéti tábor két csoportra oszlott: a regösök, az egyik legszebb erdélyi tájegységet, Kalotaszeget választották tanulmányaik céljává, míg a cserkészaltábor célja a környék hegyeinek megismerése volt.

A regösök Konthur Mária vezetésével már az első este megbeszélést tartottak, míg a cserkészek, Zsolt vezetésével a térképeket tanulmányozták a hétfői nagy portyához.

Vasárnap reggel megérkeztek a római csapat vidám fiataljai is. Idén Pater Benedikt, achenkirchi plébános jóvoltából egy közeli szép kápolnát kaptunk az istentiszteletek céljaira. Az ősi kápolnát délelőtt már szorgos cserkészkezek takarították, rendezték az esti szentmiséhez.

Utoljára a zürichiek érkeztek, akik az iskolai szünet késői kezdése miatt nem lehettek ott az első napokban. Lajosbá vidám, zenés tornái még a leglustábbakat is kirángatták az ágyból. A fafaragó műhely, Fülöp Lacibá, a kézimunkázók és festők Prezenszky Edit vezetésével, ugyancsak megkezdtek munkájukat. A hét végére remek munkák készültek a

cserkészek keze alatt. Így aztán nem volt hiány munkában. A cserkészek hegyi túrái olyan jól sikerültek, hogy a második napon már barnabőrű indiánokként jártak közöttünk. Az egész tábor alatt gyönyörű idő kísért bennünket. A nagyheti szertartások a kis kápolnában folytak le Poóz Lajos atya vezetésével. A nagy-pénteki megemlékezést együtt tartottuk protestáns testvéreinkkel, nagytiszteletű Ferenczy Zoltán vezetésével.

A nagy-pénteki passiót, Nagy Alajos feldolgozásában szavalókórus adta elő. A feltámadási körmenet útja — ősi magyar szokás szerint — a kis kápolna körül vezetett. Zengett az ének: Feltámadt Krisztus e napon...

Húsvétvasárnap délután az achenkirchi sportcsarnokban volt búcsú ünnepség. A természet a község lakói, kíváncsi turisták és magyar családok töltötték meg. A műsor Kalotaszeg táncait, énekeit mutatta be. Nagy örömeinkre a bécsi Lukács-négyes, melynek minden tagja cserkész, — külön műsorral szerepelt. Tolnai Judit ballada szavalatai is nagy tetszést arattak. A község polgármestere, Adolf Obermaier beszédében köszönetet mondott a szép műsorért és Gyurkabának átadta Achenkirch címerét. Hétfőn a locsolkodás után, ünnepi istentisztelettel fejeződött be a húsvéti tábor. Fájó szívvel hagytuk ott, de az emléket magunkkal hoztuk.

Cserkész krónikás

JUBILEUMI CSERKÉSZTÁBOR EURÓPÁBAN

A Magyar Cserkészszövetség Európai kerülete, a magyar cserkészlet 75 éves jubileuma alkalmából, — örömmel hirdeti meg cserkészei számára ide i nyári

JUBILEUMI TÁBORÁT

1985. július 27 és augusztus 10 között. A tábort a kastli Magyar Gimnázium közelében fekvő Mennesbergen tartjuk. — A kiscserkészek tanyája a Barnhofi cserkészházban lesz

Felvilágosítást szívesen ad az Európai Cserkészkerület központja: Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81. Telefon (0 89) 98 26 37 / 38.

Amikor a török 1541-ben elfoglalta Pest-Budát, a templomot mecsetté alakították át. Ellenben a ferencesek a városban maradtak.

A török kitakarodása után a ferencesek visszakapták a templom és kolostor romjait és már az 1700-as évek elején felépült az ország egyik legrégebbi barokk temploma, amelynek külső képe napjainkig nem változott.

A Reform-korban az események központjába kerül a templom. Az 1838-as pesti árvíz idején ezreknek adott menedéket a templom karzata és a kolostor. A templompadokban ott ült Széchenyi, Kossuth, Kazinczy és Wesselényi. — Itt temették el titokban a kivégzett gróf Batthyány Lajos, első felelős miniszterelnök, földi maradványait. Liszt Ferenc itt imádkozott és lépett be a ferences harmadrendbe. Roncalli bíboros pedig, a későbbi XXIII. János pápa, a templom egyik mellékoltáránál misézett 1912-ben.

✱

Az elmúlt évben mintegy 10,000 tűz keletkezett Magyarországon, 1,200-zal több, mint az előző évben. A tűzkárok 1/3-a lakóházakban keletkezett. Az okok közül az egyik leggyakoribb a dohányzás. Jellemző, hogy egy év alatt 84-en haltak meg, mert ágyban cigarettáztak.

Hazai figyelő

A MAGYAR KISEBBSÉGEK HELYZETÉRŐL

A március 13-án kezdődött XIII. Pártkongresszusra jellemző: hogy az ún. irányvonalak a párt főnállása óta először foglalkoznak a magyar kisebbségek helyzetével a szomszéd államokban: „Mi természetes igénynek tartjuk azt a kívánságunkat, hogy a szomszéd-államokban élő magyarnyelvű nemzetiségek az anyanyelvüket művelhessék és nemzeti kultúrájukat kifejleszthessék.”

A kijelentés elsősorban Erdélyre vonatkozik, ahol Bukarest szerint 1,7 millió magyar lakik, amerikai források szerint több mint 2 millió. A magyar kimutatás 2,5 millió magyarral számol.

Januárban a magyar külügyminiszter, Várkonyi Péter, és román kollegája, Stefan Andrei, közt tárgyalások folytak, ingerült atmoszférában. Zárókomunikét nem adtak ki! Budapestet különösen az bősztette föl, hogy Ceausescu Romániában a nemzetiségi kérdést elintéztetnek nyilvánította és óvott a belügyeibe való beavatkozástól. Ez a kijelentése csak Magyarországra vonatkozhatott.

Jellemző, hogy a román követ ebben az évben a Magyar Népköztársaság elnöki fogadásáról távolmaradt, és hogy decemberben a románok a debreceni konzulátusukat bezárták.

✱

A Magyar Távirati Iroda legutóbbi jelentése szerint a második világháború-

ban Magyarország a Szovjetunió, Németország, Lengyelország és Jugoszlávia után a legnagyobb emberáldozatot hozta, ha alapul vesszük a csonkaország területét és lakosainak számát. Az összes áldozatok száma sokkal több, mint azt régebben vették. A legújabb kutatások eredménye kilencszázezer emberéletéről szól.

✱

Megkezdődött Székesfehérváron a katedrális tornyának és tetőszerkezetének a kijavítása még a háborús sérüléseiből, és az elektromos vezetékek felújítása. A költségek egymillió forint körül lesznek.

Ez a székesegyház a magyar középkor egyik legszebb emléke. IV. Béla a XIII. században alapította. Ez a templom volt évszázadokon keresztül a magyar királyok koronázóhelye.

A BELVÁROSI FERENCES TEMPLOM

Jó helyen van ez a templom! A járókelő mindenképpen szinte belebotlik, nem lehet kikerülni. A pestiek mindig is szerették ezt a szép templomot.

Története: A tatárjárás után telepedtek itt le a ferencesek. Akkor még a város széle volt. A kolostorkert mögött terült el a Rákosmező, ahol az országgyűléseket tartották. Több királyunk koronázási miséjét is itt celebrálták. — Sok jeles ferences volt itt, többek közt: Vársárhelyi András, Laskay Osváth és Csáty Demeter.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: A kereszttség szentségében újjászülettek: **Petróczy Krisztina**, P. Gábor és Beyer Katalin Ilona gyermeke, Traiskirchenben, 1985. jan. 29-én; — **Sánta Márkus Pál**, S. Tamás és Stockenreither Mária Terézia gyermeke, Wien-Hernalsban, 1985. márc. 16-án. — Az Úr áldása kísérelje az újszülötteket és kedves szüleit!

Egyházi házasságot kötöttek: **Papp László** és **Füstös Mária**, Bécsben, a kapucinus templomban 1985 márciusban; — **Rath Norbert Walter** és **Kiss Ágnes**, Bécsben, szintén a kapucinus templomban, 1985. márc. 23-án. — Tartós boldogságot kívánunk az új pároknak!

Linz: **Keresztelés:** A Magyar Otthon kápolnájában a **Szenikeresztységben** részvételük: **Renato**, Cseh István és Tanka Ágnes fia, — valamint **Georgina**, Cseh István és Fenyvesi Hedvig leánya.

Házasság: Szintén a Magyar Otthon kápolnájában márc. 3-án esküdtek örök hűséget **Kalász András Péter** és **Csoma Mária**.

BELGIUM

Brüsszel: **Halottaink:** **Mme. Kiss Margit** (45) márc. 27-én meghalt; ápr. 1-én temették Bácsból jött családjá részvételével; — **Mme. Kalnak** (83) súlyos betegség ellenére megvárta Iván hazakeresését, hogy karjaiban, mosolyt sugározva, búcsúzzon szeretteitől márc. 28-án Bánát-Olec-ben. — Fogadják a feltámadt Krisztusban őszinte részvételüket!

Dobai Sándor főlelkész írja, most elhunyt szeretett belga nevelőapjáról:

„Jó nevelőapám, kinek szerető gondoskodását közel 40 év óta élvezem, Isten rendelkezéséből, hosszú, érdemekben gazdag élet után az örök hazába költözött.

Mélyen hívő, imádkozó ember volt, dolgozó és munkás. A múlt század végén népes családban született, nehéz, munkás ifjúkora volt, majd 7 évig katonáskodott. Több évig a lízei citadellán a 14-es világháború előtt, majd 4 éven át hadifogoly Németországban. Utána asztalosként, később fűszeresként dolgozott itt Genkben és szerzett sok-sok barátot.

Kiemelkedő örömei voltak: gyermeke születése, ifjúkora, később újmiséje, majd nevelt fia újmiséje, házasságuk 50. évfordulója. Szép nyugdíjas és tevékeny élete volt: az énekar és színjátszócsoporthoz tagja, ugyanakkor egyházi is. — Márton bácsit ki ne ismerte volna Genkben? A templom építésénél is gondos felügyelőként dolgozott.

Vidámságot, egészségét papia hirtelen halála törte meg, amikor a 89 éves idős férfi 58 éves fiát temette.

Azóta visszavonult, de csak utolsó évében lett lassan erejét veszített aggyaggyá. Segítségre szorult, — a végén már kérte a jó Istent, vegye magához és kérte, segítsék ebben az imában. — Egy órával halála előtt a kórházban még arra kér, vigyem magammal, — „De hova, papa” kérdeztem. „A mennyországba” — volt a válasza.

Kívánsága valóra vált névnapomon, — Sándor napján halt meg.

Hiszem, arcán láttam és szavaiból kivehettem, hogy jó helyre jutott: pap fiához, ahová kívánczolt, a mennyországba”...

FRANCIAORSZÁG

Párizs: **Keresztelés:** 1984. aug. 5-én keresztelték **Veres Dorothéa-t**, V. László és Csala Tünde kisleányát; — **Nagyszombat** mély eseménye éledt fel Katona László cserkészvezető és Harmadas Mária **Gábor Attila** nevű kislányának a keresztelésénél. — Isten erejét és örömet kívánjuk a szülőknek és gyermekeiknek!

Házasság: **Csik Gyula** és **Huszák Gabriella** 1984. aug. 12-én, — **Moteley Frédéric André Jean** és **Szilágyi Emília Mária** 1984. szept. 15-én kötötték házasságukat. — Isten áldását kívánjuk az új pároknak!

Halóhalás: Egy kedves barát meghalt! — írja Gabriel Marcel megdöbbentő ér-

zékenységgel. Mi is hasonló gyászt érzünk, amikor reményünk éltető ereje még csak pislogó láng. **Adorjána Nővérünket** ajánljuk a feltámadott Krisztus oltalmába. „Aki szívében hiszi, hogy Jézus feltámadott a halálból” — annak örök élete van. Ez jellemezte életét. Mindössze 64 évet élt. Élete öröm és tanúságtétel volt. Hontalanságban élte le szerzetes életét. Mégis, felülkerekedve minden „nagy-penteki” eseményen, nem a „diadalmas élet” Krisztusát, hanem a **feltámadott** Krisztus eseményét élte. A párizsi Misszió mosolygó könyvelője és szívvel-tettel odaadó lelkülete mindenkit önkéntelenül tiszteletre hívott iránta. — Imádkozzunk érte! — **Szabó Zoltán** neve minden irodalomban jártas olvasó számára ismert. A Párizsban tartott emlékestén többen elismeréssel hallgatták meg a róla szóló előadást. Nem halt meg, mert irodalmi munkássága után még él. Ő az, aki életét nem betűvé, hanem alkotássá tette. Alkotó ereje élet a betűk mögött. Hieró István párizsi lelkész kísérté el rokonaival és ismerőseivel utolsó útjára normandiai lakhelyén.

A protestáns testvérlelkészség gyászolja nagy tiszteletű **Kulifay Imre** elhunyt feleségét. A protestáns igehirdetésben otthonos tiszteletes asszony az Ige szolgálatában élte és hirdette, hogy a kereszt, a halál és a feltámadás a keresztiség alapja, amelyet tanusított és most erejében, az Örök Ige társaságában igazolva lát. A hűvét események most először szólítják fel a híveket arra, kérjék imáikban, hogy ő is a Feltámadott országának lakói között ünnepelhesse a hűvét.

NÉMETORSZÁG

Mannheim: **Halottunk:** Március 24-én meghalt **Feisztli Gottharda** nővér 74 éves korában. A mannheimiek „nővérekje” Temesvárról származott és a Caritas „Maria Frieden” otthonban nem egy magyar asszonynak volt támogatója, segítője. A freiburgi anyaház temetőjében temették el. — Nyugodjék békében!

Köszönetnyilvánítás

Mi, a Ruhrvidéki Magyar Katolikus Egyházközség essen-i plébániahivatalához tartozó hívek, ezúton fejezzük ki őszinte köszönetünket Drózdik atyának.

Dr. Drózdik Ágost, vic. sub. Essenben, teljes odaadással szolgálta köztünk a Magyar Katolikus Misszió ügyét, s mindig szívén viselte sorsunkat. — Nagy tudásával, valamint közvetlen emberi jószágával sokat tett azért, hogy ne hulljon szét az árván maradt közösség.

Külön megköszönjük neki, hogy aranyjubiläumának és 75 éves születésnapjának hetében is időt szakított számunkra s lehetővé tette, hogy meghitt körben együtt tölthetünk vele egy rövid órát.

Élete további útjára jó egészséget kívánunk neki és Isten áldását kérjük a hálás hívek

Essen, 1985. április 11.

OLASZORSZÁG

Keresztelők: **Rovereto** (Modena): 1984. okt. 7-én **Roberto**, Dal Rio Fausto és Kelemen Mária gyermeke; — okt. 28-án **Renato**, Gelmini Gino és Orsós Róza gyermeke; — **Trieszt:** 84. nov. 17. **Federico**, Prof. Colizza Mario és Póth Erzsébet gyermeke; — **Calcinaia** (Pisa): 84. nov. 29. **Alessandra**, Caciagli Giuliano és Sármezei Gyöngyi gyermeke; — **Róma:** 1985. ápr. 10-én, **Giovanni Marco**, Prof. Pighini Umberto és Szabó Zsuzsanna gyermeke; — **Trieszt:** 85. ápr. 6-án, Nagyszombaton keresztelték meg **Reginát**, Fonda Silvano és Bati Alice gyermekét. — Isten éltesse mindnyájukat!

Halóhalások: **Piacenza:** **Ing. Gál Sándor**, 84. dec. 28-án, 91 éves korában; — **Venecia:** **dr. Vidoni András**, 85. febr. 5-én, 50 éves korában; — **Róma:** **őzv. Mike Józsefné szül. Lakner Klára**, febr. 21-én, 80 éves korában; — **Genova:** Amikor 85. márc. 1-én megtalálták, már napok óta halott volt **Kollár Mihály**. A lelkész többször kérte a 88 éves embert, ne maradjon egyedül, vonuljon valamelyik idősek

otthonába, de hiába! — Nyugodjanak békében!

SVÁJC

Bern: **Keresztelők:** 1984. dec. 23-án keresztelték **Júlia-Máriát**, Hernádi József és Papp Katalin leányát, — 1985. márc. 31-én pedig **Christiánt**, Rakovszky Igor és Kovács Adriana fiát. — Gratulálunk a kedves szülőknek.

Elsőáldozók: **Grozner István** (Neuenegg); — **Gyurócsik Gábor** (Urtenen); — **Hauser Tibor** (Wynau); — **Howald Anikó** (Belp); — **Kabók Dániel** (Niederörsz); — **Kollár Attila** (Ittingen); — **Maklári Péter** (Zollikofen). — Gratulálunk az Úr Jézus Krisztussal való találkozásukhoz a hűvét lakomán!

Halóhalás: **Zsolnay András** festőművészről búcsúztunk el febr. 26-án Delmont-ban. — Bandi bácsi a jurai magyarok közismert, szeretett barátja volt. Nemcsak művészete miatt becsülték, hanem embersége, mindig vidám segítőkészsége miatt szerették igazán. — Az Úr legyen a jutalmazója!

VENEZUELA

A **Caracas-i** lelkészi hivatal soronkívül emlékezik meg két gyászról, mely a közelmúltban nagy részvétet váltott ki a kolóniában:

1984. nov. 5-én hunyt el a houstoni kórházban 72 éves korában **Rozanich István**, a caracasi Caribi Újság megalapítója, szerkesztője és kiadója. — Ezzel a 30 éven át hetenként megjelenő lappal Pista felbecsülhetetlen szolgálatot tett a venezuelai magyar kolóniának. Az újság értesítette az itteni magyarságot minden nemzeti, egyházi és társadalmi megmozdulásról. Lapjában az újságot nem olvasó honfitársaink összefoglalót találhattak úgy a venezuelai, mint a világon történt legfontosabb eseményekről is. Pistát a szó legszorosabb értelmében az őszinte magyar szellemség hatotta át, Bírálója volt mindannak, ami Magyarországon a szélsőséges baloldali rendszer uralma alatt történt. Újságírói tevékenysége mellett költsézzel is foglalkozott. „Kenyér és bor”, valamint a „Tulsó partról” címen két verseskötete jelent meg.

Súlyos betegsége miatt röviddel halála előtt vitte át családjá Pistát az USA-ba abban a reményben, hogy ott esetleg gyógyulást találhat.

Pista Csiktornán született, holttestét pedig Houston-ban helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: özvegye, **Jutka**; leánya **Willingham Pálné**, **Veronika**; fia **István**; unokái: **István**, **Krisztina**, **Márta**, **Pál** és **Mónika**, mindannyian az USA-ban.

*

Kolóniánkat másik nagy veszteség **Lázár László** halálával érte, aki nov. 15-én hunyt el a caracasi Centro Medico-ban. **Lázár László**, sokak Laci bácsiját mindennekélőtt a kolónia életében való aktív szerepe és izzó magyar szelleme jellemezte. Tagja volt többek között a kat. Mindszenty Egyházközségnek és a MHBK-nak. Egyházközségünk tanácsának több éven keresztül volt az elnöke, mely tisztségében rendkívül sokat tett a magyar katolikusok érdekében. Szívén viselte Egyházközségünk minden problémáját és neki köszönhető a Katolikus Értesítő ismét életre való keltése, mely Ede páter életének utolsó évében már nem jelent meg a kolónia szeretett páterének betegsége miatt. Több éven át elnöke volt a Magyar Háznak is és szintén aktívan működött a caracasi Cserkészlet irányításában, De Laci bácsi ugyancsak kivette a részét kolóniánk kulturális és nemzeti megmozdulásaiban is. Számtalan hazafias emlékünnepről ő volt a díszszónoka. — Technikai vezetője volt az IND-nek (Instituto Nacional de Deportes) és a venezuelai Atlétikai Szövetségnek. Tanára volt a caracasi Pedagógiai Egyetem Intézetének. Pályafutásáról Caracas legnagyobb napilapja, az El Universal, emlékezik meg fényképekkel ellátott nagy cikkével.

Lázár László a felvidéki Tapoly-bányán

született; tanulmányait Sátorlajújhelyen a Piarista Gimnáziumban és a Szegedi Egyetemen végezte, utóbbi helyen magyar, latin és görög szakos tanári diplomát szerzett.

Nagy részvét mellett temették nov. 17-én a Cementerio del Esteben. Gyászolják Dél-Amerikában (Venezuela és Ecuador): özvegye, **Kató**; lányai: **Kató**, **Emőke** és **Ildikó**; vejei: **Ramon**, **Javier** és **Julio**. Unokái: **Jorge**, **Alex**, **Ramon**, **Carlos**, **Emőke**, **Mario** és **Carlos**. Magyarországon: húga, **dr. Ladomery Istvánné**, **Olga**; fivére, **dr. Lázár Miklós** és felesége; unokahúga és egyben keresztlánya **Papszász Lászlóné szül. Lázár Mária** és családja. Rómában unokaöccse **Leslie Ladomery** és családja; USA-ban sógornője **Margit** és férje **Sergio Peresson**; Ausztráliában unokahúga és keresztlánya **Kemenes Ottóné**, **Ladomery Klára** és családja.

Egy munkatársunk írja: „Szomorú hírt kaptam: Nándi atya halálán van (dr. Kalamaznik Nándor). A budapesti Rezsőtéri templom (Magyarok Nagyszónyater) volt plébánosa. — Igaz keresztény, gyermekszívű, jóságos, széphanjú volt, aki az Úr s így a hívők hű szolgája volt.

Nándi atyával az Úr egy hűséges szolgája hagyja el elárvult magyar népünket. (V. L.)

Olvasói levél

(Ezt a megható levelet betűhíven közöljük)

Életünk Szerkesztősege Rev. P. Dr. HARANGOZO F. Urnak. München.

Elnézést kérek hogy ily késve jövök, a mi kedves „ÉLETÜNK” re egy kis összeget... (20. DM melékelve) — küldök. „ISTEN” kegyelméből! E siralvölgyi-Élet vég Álmásán vagyok. Nincs panaszom, Látásom gyenge... és egyedül itt Magyar. — De minden reg. 6. orakor Énekes st. Mise, közösen, és most a Nagy böjtben, Naponta együtt, ROZAFÜZÉR és KERESZTI-Útat végzünk, persze It mindenkor csak Németül megy: — De részemről... Rab M. haznk és E Világ-Tájain szétszóródott RAB” Véreinkért: — „URAM JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD” és „SZENT AKARATOD LEGYEN VELÜNK” Amen.

„Invalide K. u K “STURM” Jégér 29. Batalion: — a 90 É. év. „ISTEN Kegeleméből 1980. ota itt: — az Irg. Nővérek vezetés, alatti OTHONban.

Szívélyes Üdvözllet legk. tv.nbá: —

*Németh B. István
(Reszketőkezü aláírás)*

*

LEVÉL TAIVANBÓL

Kedves Móróc Atya, kedves mannheimi Testvérek! E hó 8-án keltezett sorait megkaptuk és ezúton mondok hálás köszönetet Atyának és jó híveinek nagylelkű támogatásukért. Atya levelei ritkák, tömörek és súlyosak. Ha nem tévedek, Mannheim a legnagyobb támogatónk Európában. Urunk tudja csak viszonzni szeretetével és oltalmával ezekben a nehéz időkben. 2550 DM-jük mögött nagy hit és szeretet áll. A februári és márciusi számlán fogjuk megkapni. — Európában a pánik is, meg a magyar klérus saját szervezkedése is hátráltatja misszióknk ügyét. A jó Istennek van módja rólunk gondoskodni, ha mi is hűségesen kitarunk Őmellette. Az egész világ szenvedésében nekünk is vállalni kell a mi részünket. Ha ilyen nagylelkű a szeretetünk, az adomány mellé még hozzáadnak buzó könyörgéseket is az itteni fiúk és lányok hivatalosért, biztosan nem lesz hiába. Ropant nagy a paphiány (kiöregedett és elhalós a missziósok gárdája).

Kedves Móróc Atyának és jó híveinek hálás missziós üdvözllettel az itteni magyarok nevében,

S. Koch SJ

● **Hálókocsis autóbusszal PÁRIZS — BUDAPEST oda - vissza Ffr 850,—** ●

Indulás Párizsból: május 25-én, vissza: június 2-án, **vagy:** augusztus 5-én, vissza: augusztus 19-én. — **Visszafelé Bécs** és **Schönbrunn** látogatása az árban benne van!

Jelentkezés írásban: **Association „Les Amis de la Hongrie”**

33 chemin des Princes, 88000 Epinal (France), Tel.: (29) 35 27 58

FIGYELEM! ÚJ KIADÁS!

Közi Horváth József:
APOR PÜSPÖK ÉLETE ÉS HALÁLA

A régen elfogyott könyv 2. kiadása, dokumentumokkal és gazdag képanyaggal kibővítve. Ára: DM 20,—. Megrendelhető az „Életünk” címén.

KERESÉS

Tanúkat keresek, akik igazolni tudják, hogy az 1. és 2. világháború közötti időben ismerték nagyapámat, **Rieger Andrást** (fodrászüzlete volt **Békéscsabán**, a Baross utcában), vagy édesapámat, **Rieger Andrást**, (**Békéscsaba**, Eötvös utca 2. születési éve: 1928.)

Jelentkezéseket várok: **Rieger Katalin**, Inheidenerstr. 71, 6000 Frankfurt/M. Tel.: (0 69) 46 12 80 — az esti órákban, vagy napközben Cafe Hauptwache, tel.: 28 10 26.

FIGYELEM! FIGYELEM!
TÖBBET HALLANI
KEVESEBB PÉNZÉRT!

Kis hangszóróboxok, az árához viszonyítva a legjobb minőségben (High-End-Quality). Nagyobb dinamika, a hangképet nem torzítja el. — Hallgassa meg nálunk nyugodt körülmények között. — Szívesen adok tanácsot a legjobb készülékek összeállításához. — **Magyaroknak 10—15 % kedvezmény!** **Hifi-Studio Grebenieck**, Reggen-schwilerstr. 28, CH-9402 Mörschwil. Tel.: 071 / 96 16 77.

ART

DÉMÉNAGEMENTS S. A.

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúltra — légszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Magyarországra is szállítunk!

Magyaroknak kedvezmény!

ART Déménagements S. A.

2 rue du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)

Privát cím: **Keresztes László**

58 rte de Veyrier
CH - 1227 Carouge, GE
Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után

Számviteli ügyekben magyarul is segít:
Bagaméry Magda, Steuerbevollmächtigte, 5000 Köln 30, Fröberplatz 13. — Fogadás megbeszélés szerint. Tel.: (02 21) 40 20 95 vagy 13 66 87.

NEMZETŐR KÖNYVEK

DM

Tollas Tibor: Forgószélben
Válogatott versek, 250 old. füzve 30,—
vászontetésben 38,—
Fehérvári István: Szovjetvilág Magyarországon 1945—1956 füzve 35,—
keménykötésben 45,—
Szoltsenyicin: Gulag csak II. kötet.
Oroszból fordította Szenté Imre. 30,—
Rozanich István: A másik partról (versek) füzve 12,—
Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászonkötésben 80,—
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.

MINDSZENTY BÍBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Bourdeaux Ottó SJ atyánál) és az összes magyar lelkesnél.

Ára Európában 6,— DM,
tengerentúltra 4,— dollár.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249, D - 4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK — FOTOMUNKÁK
PASSFOTO

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16

8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 22

Az előfizetési díjat
vagy könyvrendelési árát kérjük
Postacsekk-kontónkra vagy postán
(ne bankon!) keresztül átutalni!

HIRDETÉSEK

Magyarországon élő 55 éves komoly, jómegjelenésű fogtechnikusnak férjhezmenne. Válaszokat „Koraosz” jelígre a kiadóba kér.

Jómegjelenésű, 162/56, barna, német nemzetiségű, magyarul is beszélő, 28 éves hajadon orvosló ezúton keres kapcsolatot magához illő férfival „**Találkozás**” jelígre (csak nőtlen, szabad személy jelentkezzen!).

Melegsívű őszinte barátot, 60—65 év körüli, értelmiségi férfi ismeretségét keresi, kölcsönös szimpátia esetén házasság céljából, jókedélyű, otthont, utazást, természetet kedvelő, kellemes megjelenésű független nő. Fényképes választ „**Nem félmegoldásokat kereső**” jelígre a kiadóba kér.

53 éves, rendezett körülmények között élő, jómegjelenésű, komoly özvegyember keresi egyszerű, jólelkű, magányos hölgy ismeretségét. Válaszokat „**Alföld**” jelígre a kiadóba.

Ki segítene egy NSZK-ban nehéz sorban élő magyar családon? A családfő és fia jogosítvánnyal rendelkezik, — bármilyen munkát elvállal! Értésítést: „**Memento**” jelígre a kiadóba kér.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2

Telefon (0 89) 1 29 63 93

	DM
Egri Bikavér	6,80
Alföldi Olaszrizling 1.	5,30
Alföldi Kékfrankos 1.	5,30
Abasári Rizling 0,7	5,95
Debrői Hárslevelű	6,30
Badacsonyi Kéknyelű	7,20
Badacsonyi Szürkebarát	7,30
Soproni Kékfrankos	6,60
Villányi Burgundi	7,30
Hajósi Cabernet	7,30
Boglári Olaszrizling	6,—
Boglári Kékfrankos	6,—
Boglári Cabernet-rosé	6,—
Csopaki Rizling	6,80
Zöldszilváni	7,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos körtepálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,—
Cseresznye pálinka	24,50
Szilvapálinka	18,—
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,—
Hubertus	21,—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	32,—
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,—
Pick szalámi	kg 27,—
Csabai	kg 25,—
Gyulai	kg 23,—
Házi kolbász	kg 19,—
Kalocsa tarhonya	1/2 kg 3,30
Nagykoktészta	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával	0,7 lit 4,90
Hegyes erőspaprika	4,40
Hegyes csípőspaprika	4,90
Globus paprika káposztával	0,66 3,50
Kolozsvári káposzta	Ds. 4,40
Sült libamáj zsírban	150 gr 42,50
Disznósajt	kg 12,50
Véres-, májashurka	kg 12,50
Paprikakrém tubus: édes/félerős/erős	1,50
Gulyáskrém tubus	1,80
Gyalult tök 0,72	2,90
Sóskapuré	2,20

— Üvegárút is szállítunk —

Csobánkán (Pilis-hegységben), Budapesttől 27 km-re, festői szépségű környéken, közművesített nyaralótelek, 700 m², kis nyaralóházzal eladó. Ára: 27,500 DM. Cím: **Ruck, Bolzweg 5, D-8024 Deisenhofen**, Tel.: (0 89) 6 13 52 18.

Balatonkenese, Csalogány u. 17 alatt **egész évben** kiadó 2 szoba-hall, főzőfülke, fürdőszoba, WC, hideg-melegvíz, hűtőszekrény, TV. Főzési lehetőség, vízpart 600 m. Érdeklődni: **Frecott György**, Székesfehérvár, Rozsnyói út 17.

Franciaországban élő, 60-70 év közötti, intellektuális érdeklődésű úriembert keresek házasság céljából nagynénémnek. Válaszokat „**Párizs**” jelígre a kiadóba.

Műszaki, tudományos és egyéb szövegek, okmányok hitelesített fordítása magyarra/németre, kedvező áron, **legrövidebb határidővel** — **Ficsor László** okl. mérnök, D-4130 Moers 1, Rheinhausenerstr. 10, Teleefon (0 28 41) 3 34 72.

Munkatársakat keresek mellékfoglalkozásban — üzleti területem további kibővítéséhez. Jelentkezőket Ausztria területéről várok. Telefon (0 89) 2 01 28 05 9,00 és 10,00 óra között.

Kezdő önállósításhoz biztosítási és finansziális kérdésekben pontos tanácsadás, illetve lebonyolítást vállalok. Telefon (0 89) 71 75 55 19,00 óra után.

Német- és magyar nyelvű fordítást, okmányok hitelesítését vállalja államilag vizsgázott tolmács és fordító. **Sz. Molnár Sándor**, Waldstr. 60, 5000 Köln 91. Telefon (este) 02 21 / 87 53 15.

OKMÁNYAIT

gyorsan lefordítom és hitelesítem.

Stefan Korényi, Rheinessenstr. 122.

6550 Bad Kreuznach. Tel.: (06 71) 6 38 68

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenkinek szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	DM 10,—
Isten népének története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 füzet) egyes füzet ára	2,20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,—
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 old., 72 színes képpel)	17,—
Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,—
Képes Biblia	20,—
C. B. de Gasztold: Imák a bárkából	3,10
A keresztfához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,—
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,—
I. Loidl: A fatimai látnokok (bros.)	1,—

Ezenkívül kaphatók még természetből vett motívumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-nagyságú képek) bibliai vagy más aforizmával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.

A kiadó címe: **AGAPE, Cara Dusana 4, YU - 21000 Novi Sad, Jugoszlávia.**

Az **AGAPE** szívesen vállal mindennemű nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Jugoszláviában, a nyugatiakhoz képest igen méltányos áron!

FIGYELEM!

Az „ÉLETÜNK” előfizetési ára egy évre DM 18,—, tengerentúltra légipostával DM 28,—.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési-díjat lehetőleg postscheckkontónkra, tengerentúlról pedig ne bank útján, hanem eurócskekken utalják át, mert a banklevonás igen nagy.

● Kedvezményes áron kapható! ●

HIRDETTEM AZ IGÉT!

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány.

A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a megszállókkal írt vagy mondott, valamint felejtethetetlen körútjain a világban szétosztott magyarokhoz intézett. A 60 oldalas bevezető tanulmányt Közi Horváth József írta.

— Legszeb ajándék! —

Ára DM 20,— vagy \$ 10,— + portó.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

Oberföhringer Str. 40.

D-8000 München 81

Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:

a Magyar Kat. Főlelkész-ség.

Felelős szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc, lelkész.

*

Redaktion und Herausgeber:

die Ungarische Oberseelsorge.

Oberföhringer Str. 40

8000 München 81.

Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

Abonnement: DM 13 — pro Jahr,

nach Übersee mit Luftpost DM 28,—.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkesek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkes, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,—

vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúltra légipostával DM 28,—

Lapzárta: a hónap 18-án.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.

Druck: Danubia Druckerei GmbH,

Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: **Rundschreiben**. — A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK
FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem **Postscheckkontónkra** kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge — Sonderkonto — München, **Postscheckamt München, Konto-Nr. 606 50-803.**

Május elején jelenik meg

JUHÁSZ LÁSZLÓ
új történelmi munkája:

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCSBEN az osztrák főváros magyar megszállásának 500. évfordulója alkalmából. A 170 oldal terjedelmű, képekkel illusztrált könyv nemcsak Mátyás bécsi uralmának öt esztendejét dolgozza fel a legpróbb részletességgel, de felkutatja az Ausztriában található Mátyás kori emlékeket is. — Ára: DM 24,— vagy US \$ 10,—.

Megrendelhető a szerző címen: Bülowstr. 10, D-8000 München 80.

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarul németre és németről magyarra. Postfach 162, D-8000 München 1. — ☎ (0 89) 53 02 35.

Pröhle Sándor posztumusz verseskötete:
JANUS

A 112 oldalas izlées kiállítású könyv ára: DM 16,—. Megrendelhető: **Augustiny-Pröhle**, Hegelstr. 31, D-7400 Tübingen.

Kiadóhivatalunknál kapható
könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944—1975). — 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— vagy \$ 10,—
Mindszenty József: Emlékirataim, 500 o., vászon köt. DM 40,— \$ 22,—
Kardinal Mindszenty: Erinnerungen, 4. kiad., váz. köt., DM 40,— \$ 22,—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv DM 6,— \$ 4,—
Közi Horváth József: Apor püspök élete és halála; 2. bővített kiadás, 22 képpel DM 20,— \$ 10,—
Hermann Egged: A katolikus Egyház története 1914-ig. Az egyetlen modern magyar egyháztörténet. 582 oldal. DM 32,—

Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— \$ 10,—

Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz 48 képpel, ebből 32 színes DM 12,— \$ 6,—

Szállításnál + portókölség.

Megrendelhető:
az „ÉLETÜNK” kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

OKMÁNYOK HITELES gyorsfordítása:

August LÉVAI bírósági tolmács:

Lehnsgrund 24, 4300 Essen ☎ (02 01) 71 15 82